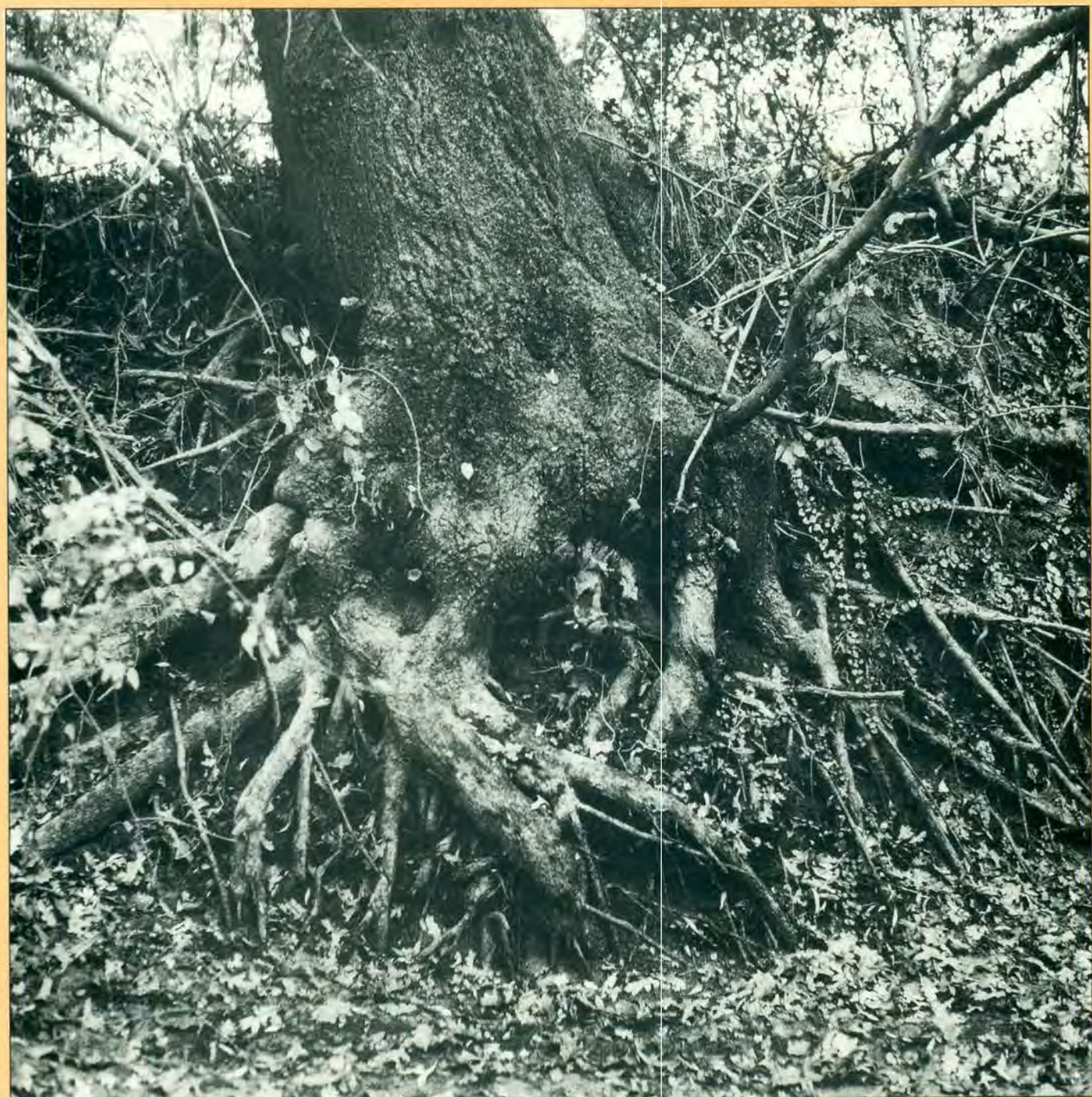

Bilten
slovenskega
rodoslovnega
društva

Letnik 3
Številka 2
julij 1996

PREVEŠA

Redno srečanje SRD

bo v torek, **9.7.1996**, ob 18. uri
v sejni sobi podjetja IMP na Dunajski cesti 7 v Ljubljani.
Vabljeni.

Poletni čas ni preveč naklonjen organiziranemu društvenemu delu.
Lansko leto smo avgustovski drugi torek priporočili za srečanje tistih,
ki ne bodo uživali dopusta v oddaljenem kraju.
Predlagali smo, da se srečanje zgodi v gostišču Livada ob Ljubljani,
kjer so možnosti za obravnavanje rodovniških zadev,
skupaj s socialnimi in rekreativnimi dodatki.
Posebna organizacija takega srečanja ni potrebna.
Kdor pride, pride. Torej: drugi torek v avgustu,
13. 8. 1996 ob 18. uri na Livadi.

Sicer pa se vidimo spet na rednem septembrskem srečanju,
10. 9. 1996, ob 18. uri
v sejni sobi podjetja Intertrade na Kolodvorski 9 v Ljubljani,
če ne bo drugače sporočeno.

Kazalo

Uvodnik	3
Iz Radovljiškega urbarja za leto 1579 /Lucijan Adam/	4
Status animarum kot arhivsko gradivo /Dr. Bogdan Kolar/	4
Obvestilo o knjigi Piran - mesto in ljudje pred sto leti /Dagmar Slekovec/	8
Žlahta, strgana plahta /Peter Hawlina/	8
Priprava za uvod v rodoslovje /Miha Naglič/	18
Župniki kot rodoslovci v 19. stoletju /Lojze Kobi/	20
Župniki kot rodoslovci v 19. stoletju /Mag. Stanislav Južnič/	25
Prenos arhivskega gradiva na računalniški medij, XII. del /Peter Hawlina/	26
Kaj delamo Nekaj nasvetov in neznank /Marijan Kranjc/	27
Kaj delajo Rodoslovne raziskave s pomočjo računalnika v Avstriji /Peter Hawlina/ O srečanjih Kraigherjev /Jurij Kraigher/	30
Odmevi Naši francoski predniki /Marijan Kranjc/	31
RAST - RAZiskovalski STiki Nekaj poizvedb oz. odzivov, ki smo jih dobili po Internetu: /Janez Toplišček/	33
Poročila	34
Novi člani	34

DREVESA

ISSN 1318-6221

Leto 3, št. 2, julij 1996

Bilten Drevesa izdaja Slovensko rodoslovno društvo

Vse pravice pridržane. Ponatis prispevkov je možen samo po dogovoru z uredništvom.

Urednik: Peter Hawlina

Slika na naslovni strani: Gaber v Gabrku pri Škofji Loki, foto P. Hawlina

Računalniški prelom: Gapro, Ljubljana

Tisk: Embalažno grafični servis, Trata - Šk. Loka

Naklada: 300 izvodov

Naslov: Lipica 7, 4220 Škofja Loka, Slovenija

Po mnenju Ministrstva Republike Slovenije za informiranje z dne 24. 4. 1996, št. 415-01-49/96 se za bilten plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

Uvodnik

Dva ali trije bralci prejšnje številke *Dreves* so mi očitali, da je bilo v uvodniku čutiti jezo ali vsaj nejevoljo urednika, ker ostali člani premalo sodelujejo. Ta občutek ni bil neosnovan. Res sem nerad pozabil na svojo izjavo, da v letu 1996 ne bom več urejal časopisa. Pozabil sem enostavno zato, ker bi bila po mojem prepričanju škoda prevelika. Na občnem zboru ste zvedeli, da tudi Upravni odbor društva ne deluje, da nimamo delovnega načrta in izdelane politike. Tudi politika glede (letošnjega) izhajanja časopisa ni izdelana. Prizadeval si bom, da bodo letos izšle štiri številke, dve sta izšli pred dopusti, dve pa bosta, če bo mogoče, izšli do konca leta.

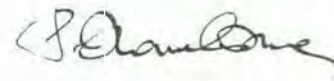
Na obzorju se že razločijo obrisi uredniškega odbora in, če bomo uspeli pridobiti dovolj finančnih sredstev, tudi urednika. Neradi prehajamo iz povsem volonterskega delovanja na plačevanje nekaterih opravil, vendar ob pomanjkanju prostovoljcev druge poti ni. Zavedati pa se moramo, da so *Drevesa* naš časopis, da bo torej tak, kakršnega bomo sami naredili. Zato je tako dobrodošlo, da se v vsaki številki pojavi vsaj en nov avtor, pa naj bo član SRD ali tudi ne. V tej številki so kar štirje novi avtorji. Vpeljali pa smo tudi novo rubriko, *Odmevi*. Upam, da boste v vsaki številki prispevali vsaj po en prispevek za to rubriko, da bo lahko ostala stalna in ne le občasna, kot je rubrika *Pisma bralcev*.

O starih rodovnikih je bilo v *Drevesih* že večkrat govora. Sam sem povedal, da je bila upravičenost do štipendije iz Šelenburgovega sklada, ki je bila dana samo sorodnikom njegove žene eden ali morda edini motiv, ki je že pred sto ali dvesto leti priganjal neke moje prednike, da so poznali svoj rodovnik. Rodovniki so morali biti potrjeni in to so največkrat opravili za to pristojni župniki. To tematiko v tej številki pokriva mag. Južnič in ing. Kobi.

Drug sestavljen prispevek je Zalokarjeva, Florjančičeva, Vsevednikova, Steedova in moja razprava o starih in novih, naših in ameriških sorodstvenih razmerjih.

Novi format časopisa smo tokrat izdatno izrabili za številne ilustracije. Naj vam bo tudi to spodbuda, da boste svojim prispevkom po potrebi dodali tudi slikovno gradivo. Barve nas zaenkrat še niso toliko premamile, da bi šli zaradi njih v večje stroške, čeprav bi bili nekateri prikazi v barvah še lepši.

Uživajte v barvah poletja, upam, da se ponovno vidimo v barvah jeseni.

Sodelavcem biltena *Drevesa*

Avtorje prosimo, da pri pripravi prispevkov upoštevajo naslednja navodila:

Lektorirane prispevke pošljite tiskane in s sodobnim urejevalnikom teksta zapisane na disketi na naslov SRD, Lipica 7, 4220 Škofja Loka.

Urednik

Iz Radovljiškega urbarja za leto 1579

(prispevek k zgodovini radovljiških meščanov)

Lucijan Adam

Najstarejši podatki o prebivalcih Radovljice datirajo v 13. stoletje, ko se v večidel kupoprodajnih listinah omenjajo posamezni Radovljičani. Prvi množičnejši popis radovljiških prebivalcev datira v prvem ohranjenem radovljiškem urbarju v leto 1498. Urbar ne vsebuje kompletnega popisa posesti in posestnikov, ker je bilo takratno radovljiško gospostvo že delno razkosano na posamezna manjša gospostva (Podvin, Begunje, Kamen itd.). Naslednji bogatejši zapis radovljiških meščanov se nam je ohranil v urbarju za leto 1579. Urbar je verna odslikava časa relativno dolge vladavine Dietrichsteinov v Radovljici. Iz navedenega urbarja posredujem nekaj insertov, kjer se omenjajo Radovljičani in druge osebe, ki so v tesnejši zvezi z radovljiškim mestom. Imena prepisujem s fotokopij in jih pišem v originalu, prevodi posameznih imen in priimkov bodo tema posebne razprave v eni od prihodnjih števil. Mnogi navedeni meščani so tedaj že pokojni in vir omenja le njihove dediče. Nekateri meščani so navedeni po večkrat, pač glede na vrsto in naravo posesti, zato jih navajam le po enkrat. Pod Radovljico štejem tudi tkim. »radovljiško vas« Predtrg in Podmesto. Skupaj z meščani pa navajam nekatere osebe, ki so v takšni ali drugačni zvezi z Radovljico, največkrat kot posestniki. Pri slednjih imenih napišem tudi kraj, od kod so, če je le možno ugotoviti. Pri nekaterih osebah ni možno ugotoviti, ali gre za pokojne osebe, ali za ev. enakoimenovane njihove dediče (Martin Vogelnik, Gregor Gerstmair). Nekateri v Radovljici že tedaj znani priimki so napačno napisani (Prechen nam. Preschere), niti ni povsem jasno, če lahko v nekaterih primerih enačimo imeni Georg in Jurij, saj je nenavadno, da bi urbar na isti strani navajal isti priimek, enkrat z Jurijem in drugič z Georgom. V dvomu navajam oba. Pred imeni navajam kasnejšo ročno paginacijo urbarja, saj originalne urbar ne premore.

1. Mesto Radovljica z grajskim pomirjem:

- str. 123 / Juri Diennstmanns Erben
- str. 124 / Casper Schirauiz, Gregor Gerstmairs Erben,
- str. 125 / Anndre Jerneyz, Marthin Ogelnickh Erben, Georg Wunder, Cristoff Schwarz,
- str. 127 / Hannsz Wild (Jägermaister), Hanns Lauschin, Bärthlmees Jausinger (sic),
- str. 128 / Clemendt Kräl,
- str. 129 / Caspar Scherauz,
- str. 130 / Frannz Schlagen, Achaz Osteyer, Oswaldt Parenta, Oswaldt Mullner, Lucas Jerneyz,
- str. 131 / Clemendt Preschern, Caspar Khosar,
- str. 132 / Paull Moffia, Lienhardt Piernsackh, Anndre Moffia,
- str. 134 / Jacoben Preschen Erben, Georg Oblacher, Valthin Asler,
- str. 135 / Machor (sic) Muchauz, Larennz Mülle, Panngraz Khuplenickh Erben,
- str. 136 / Georg Dienstmann,
- str. 137 / Georgen Scheriauz Erben, Plasche Posznickh, Gregor Nasstran,
- str. 138 / Petter Khuplenickh, Leonnhardt Widez,
- str. 139 / NiclasVolekh, Cristoff Ogelnickh, Moriz von Diettrichstain Erben, Simon Jerneyz,
- str. 140 / Peter Gallez,
- str. 141 / Wunders Erben,

- str. 142 / Jacob Khramer,
- str. 144 / Anthoni Khuechls Erben,
- str. 145 / Marq (sic) Ratkheb,
- str. 146 / Hannsz Flaschen Erben,
- str. 149 / Marq (sic) Schlachtnisch
- str. 150 / Mathia Reschen, Phillip Mlackhers Erben,
- str. 151 / Pangraz Schuester, Hannsz Negl (sic),
- str. 423 / Jury Wunder,
- str. 425 / Georg Flach,
- str. 426 / Gregor Aslar,
- str. 428 / Scolastica, des Wunders vor dem Markht seligen Tochter,

2. Radovljiško predmestje:

- str. 154 / Johann Lienhardt Wunders Sun, Caspar Puschman,
- str. 155 / Gregor Dienstman Erben,
- str. 156 / Gregor Dolschann, Brenze Khoptenickh, Waldthasar Gallez, Masolle (sic) Schmidt,
- str. 157 / Schimon Waschiz,
- str. 158 / Achaz Mlakher (Im Moss - na Mlaki)
- str. 429 / Lucas Schander, Achacz Csherne,
- str. 430 / Balthaser Steyrer, Vrbas Ashman, Steffan Adam, Kunzi Sillich,
- str. 431 / Jacob Repesh, Mathia Scheriaucz, Gregor Schuester, Jochem (sic)Wunder, Thoni Jordan, Hannshe Muchauz, Phillip Zwenekh,
- str. 432 / Heller (sic) Gallicz.

Status animarum kot arhivsko gradivo

Dr. Bogdan Kolar

Po prvih začetkih vodenja evidence matičnih sprememb, do katerih je prihajalo v posameznih župnijah (v 15. stol.), in so za to sprejemale ustrezne odločbe posamezne škofijske sinode, je bilo vprašanje vodenja matičnih knjig sistematično urejeno na tridentinskem cerkvenem zboru (1545-1563). Na 24. zasedanju v letu 1563 je bil sprejet splošni predpis, ki je vsem župnikom ukazoval vodenje poročnih in krstnih knjig. V letu 1614 je nato papež Pavel V. (1605-1621) izdal Rimski obrednik (Rituale Romanum, tit. 12, c. 3), kjer je predpisal še vodenje birmanskih in mrljskih knjig. V skladu z Zakonikom cerkvenega prava iz 1917 je bilo potrebno ob koncu leta škofijskemu ordinariatu poslati avtentični prepis treh matičnih knjig: krstne, poročne in mrljske (kan. 470). Ta ukaz se je praktično izvajal od 1835 dalje.

Libri de statu animarum ali status animarum je ravno tako predpisal Rimski obrednik v letu 1614, a je bilo njegovo vodenje od 1917 dalje samo priporočeno (kan. 470, par. 1), čeprav so njegovo skrbno pisanje priporočale domale vse provincialne in škofijske sinode. Zakonik iz 1917 je ukazoval, parochus "librum de statu animarum accurate conficere pro viribus curet". Po tej diktaciji naj bi status animarum služil dušnemu pastirju pri upravi in duhovnem vodstvu župnije. Kakšna je bila vsebina vpisov so predpisovale posamezne sinode (prim. sklepni dokument ljubljanske škofijske sinode iz leta 1908, Syn. Labac. a. 1908., 143 sq.).

V evangeličanskih skupnosti so vodenje matičnih knjig večinoma predpisale cerkvene ordnunge (najstarejše Zurich 1526, Nürnberg in Brandenburg 1533). Najstarejša krstna knjiga se nahaja v kraju Hynwill (Švica) iz leta 1525.

Državne matične knjige je najprej uvedla Anglija leta 1538 in Francija leto kasneje. V 18., 19. stol. ter ponekod tudi v 20. stol. so cerkvene matične knjige služile tudi kot državne javne evidence, v Avstriji napr. v obdobju 1751 do 1939, v Nemčiji pa do 1876; do spremembe značaja teh knjig je prišlo zaradi zaostritve odnosov med državo in Cerkvijo. Znano pa je, da so v nekaterih državah uradi priznanih verskih skupnosti še vedno zadolženi, da vodijo matične knjige in s tem opravljajo vlogo državnih matičnih uradov.

Na našem področju so v večjem številu začeli pisati status animarum sredi 18. stol., nekako po letu 1750, ko postanejo vse pogostejši. Seveda pa so že ob samem začetku vanje vključevali starejše podatke, ki so jih imeli na voljo. Začetek vodenja torej sodi v čas, ko so državne oblasti uvedle enotno poimenovanje naselij in so, predvsem iz vojaških razlogov, oštevilčile gospodinjstva. V tem obdobju se je uporabljala deskriptivna oblika statusov, to je brez formularjev, čeprav so iz povsem praktičnih razlogov že uporabljali tabele; narediti jih je moral vsak dušni pastir sam. Statuse so vodili po župnijah ali po podružnicah ter v njihovem okviru po vaseh.

Jezik vodenja je bil latinski, ne le pri rubrikah, temveč tudi pri vpisih. Vsaki hišni številki je bila določena ena stran. Običajno je zato tak vpis v knjigi večjega formata obsegal čas treh generacij oz. ok. 100 let. Statusi so običajno imeli obliko obsežnejših knjig, ustrezno vezanih in podobnih matičnim knjigam.

Elementi vpisa pri posameznem gospodinjstvu so bili zelo sumarni:

- kraj in številka,
- dominium (kateremu gospodstvu je bil gospodar podložen),
- domače ime (vulgare nomen),
- ime in priimek gospodarja,
- žena in drugi družinski člani, tudi služinčad.

Za vsakega posameznika je nato vpis obsegal podatke:

- aetas (vpisali so rojstno leto ali samo starost),
- velikonočno izpraševanje (ocene o znanju verouka po letih),
- značaj (mores) (rubrika je ostala velikokrat prazna).

Ko je bila stran polna, so lahko kar znotraj iste knjige začeli spremljati novo obdobje, npr. po letu 1830. V tem obdobju je bil popis že obsežnejši in v drugačni obliki; to so bili tabelarni vpisi. Formularji so bili že tiskani, čeprav so lahko še daleč v 19. stoletju uporabljali rokopisno obliko. Tabelarni vpisi so bili obvezni.

Elementi popisa posameznega gospodinjstva so vsebovali:

- natus: dies, mensis, annus
- confirmatus
- communione
- scientia: preces, De Trinitate, De Sacramentis, Reliquia mores

Formularji so se lahko razlikovali od škofije do škofije. Ponekod so bili bolj obsežni, drugod manj. Jezik je bil večinoma povsod latinski, saj je šlo za interne cerkvene knjige, za razliko od matičnih knjig, ki so imele državno-upravno veljavo in so morale biti vodene v nemščini. Formularji, ki so se uporabljali v 19. stoletju, so imeli naslednje opisne elemente:

- Vicinitas-locus
- Nomen et Nro. Domus
- Nomen et cognomen
- Status
- Tempus: nativitatis, confirmationis, I me confessionis, I me communionis

- Scientia - možnost vpisa za 20 let
- Annus - copulationis, mortis
- Adnotatio (marsikdaj je bil vpisan poklic kot miles, grenadier; izselitev; če je bil tujec, kraj rojstva; delovno mesto - železnica...). V to rubriko je bilo mogoče vnesti podatke, za katere sicer ni bilo prostora drugod, a so bili po mnenju pastoralnih delavcev pomembni za poznanje verskih razmer v družini.

Marsikje so v poznejših časih pripravili ali vsaj skušali pripraviti rekonstrukcijo gospodinjstev, zlasti če so ta bila stalnejša; to je imelo seveda le rodoslovno vrednost, ni pa služilo namenu, zaradi katerega so statuse sploh začeli voditi. Župnija Križe na Gorenjskem ima npr. pri posameznih hišnih številkah rekonstrukcijo za več rodov nazaj, ponekod celo vse do zač. 17. stol. (do 1640).

Statuse so vodili iz pastoralnih razlogov. Želeli so imeti evidenco o znanju katekizma, zlasti pri velikonočnem izpraševanju ter imeti pregled nad verskimi razmerami v župniji. Status je smela voditi samo župnija. Za hitrejši pregled je lahko služil tudi kot pripomoček za vojaško evidenco (in conscriptions Angelegenheit), zlasti v obdobju, ko so morali župniki državnim vojaškim oblastem posredovati podatke o vojaških obveznikih. V časih so vsebovali tudi obsežnejše vpise ali navajali dokumente, ki so bili pomembni za sklenitev kakšnega pravnega dejanja, npr. ob sklenitvi zakona so bila potrebna razna dovoljenja; več podatkov je bilo zbranih o priseljencih, ki so prihajali od drugod. Naloga dušnega pastirja je bila, da je dobro poznal svoje vernike. Tridentinski zbor je določil: "Božja zapoved je, da tisti, ki jim je izročena skrb za duše, poznajo svoje ovce." (odlok navaja F. Ušeničnik, Pastoralno bogoslovje, Ljubljana 1932, str. 428). Duhovnik je moral poznati materialne in socialne, predvsem pa moralne razmere v župniji. Za njihovo poznanje kot za poznanje ljudi mu je najbolje služil prav status. Zlasti novoimenovanemu dušnemu pastirju je bil ta priročnik v veliko pomoč. Pomagal mu je, da se je lahko hitro seznanil z razmerami v vsaki družini.

Natančnost in obseg statusov je bil zelo odvisen od zavzetosti dušnega pastirja. Če jih je ta imel za koristne, jih je vodil. Redni cerkveni nadzorni obiski (vizitacije), ki so jih izvajali dekani oz. škofje, so obsegali tudi pregled vodenja statusov animarum.

Status animarum danes

Izhajajoč iz njegove temeljne značilnosti tudi danes uvrščamo status animarum ali **knjigo župljanov** med pastoralne knjige (poleg birmanske, knjige prvoobhajancev, oznanilne, oklicne ali druge knjige) in ne več med matične knjige.

Določila novega Zakonika cerkvenega prava (kan. 535, par. 1) in Območnega prava (ad kan. 535), ki je stopil v veljavo 27. novembra 1983 (na prvo adventno nedeljo), pa določajo, da mora vsaka župnija ali kakor župnija imeti knjigo župljanov. Nanjo gledamo v prvi vrsti kot na pomemben pastoralni pripomoček, ki omogoča dobro poznanje razmer v župniji in stanje v družinah. Status animarum povzema, če je seveda natančno in dosledno voden, podatke iz drugih matičnih knjig in dopolnilnih knjig župnije. Še vedno je urejen po družinah oz. samostojnih gospodinjstvih, ki ohranjajo vsaj osnovne vezi s Cerkvijo (prim. Župnijska pisarna, Ljubljana 1988, str. 58-60).

Obseg in oblika

Knjiga župljanov ima naslednje podatke:

- priimek in ime članov družine in njihove sorodstvene vezi (mož-žena, sin-hči, brat-sestra, stric-teta itd.);
- datum in kraj (župnija) njihovega rojstva, krsta, obhajila, birme, poroke, smrti in poklic;
- bivališče (kraj, ulica, številka) ter domače hišno ime.

Aetas	Nomen et Cognomen	Nativitatis			Obitus		
		Die	Mensis	Annus	Die	Mensis	Annus
	<i>Inlofar</i>						
41+	Ambrosiuzh Franz vid.	1	Jan.	1766	2	Aug.	1808
41	Ambrosiuzh Anton pfr	20	Maji	1806	27	Novemb.	1840
	Uesula ux. nat. Stephanzh	25	Octob.	1795			
	+ Anton f.	25	Octob.	1826			
	Maria f.	0	Jul.	1828			
	Joseph f.	16	Mart.	1831			
	Helena f.	1	Maji	1835			
	<i>Trapular Kuraly</i>						
	<i>Pogorelyzhik</i>						
424	Heglyzh Anton	29	Decemb.	1767	11	Jul.	1806
	+ Elisabeth ux. nat. Franz	8	Nov.	1779	19	Januarij	1841.
	Catharina f. h. n. p. n. a.	27	Nov.	1779			
	Heglyzh Anton pfr	18	Maji	1814			
	Maria Tomz ux.	21	Maji	1816			
	+ Maria f.	6	Jan.	1826	12	Octob.	1837
	Franciscus f.	2	Octob.	1837			
	+ Maria f.	10	Febr.	1840	15	Febr.	1840
	+ Margaritha filiaz.	6	Julij.	1841.	17	Martij	1847
	Maria f.	9	Julij	1843.			
	+ Anton f.	10	Febr.	1847.	27	Januar.	1818.
	Anton f.	29	Maji	1850			episcopus Labac.
	Josefa f.	19	Mart.	1853.			
	Joannes f.	10	Maji	1856			
	Josef. f.	17	Maji	1869.			

Numerus Domus	Nomen et cognomen	Nomen vulgare	Nativitatis			Obitus		
			dies	mensis	annus	dies	mensis	annus
A1.	+ Ambrosiich Fran. pp.	Mlofar.	1.	Jan.	1766	2.	aug.	1828.
	+ Ambrosiich Ant. pp. jun.		22.	Maji	1806.	3.	Nov.	1840.
	+ Ursula Stefanzpich uxore		25.	Oct.	1795.	2.	Martii	1873
	+ Anton f.		26.	Oct.	1826.			
	+ Maria f. dest.		3.	Julii	1828.			
	+ Joseph. f.		16.	Mart.	1831.			
	+ Helena f.		1.	Maji	1835.			
	+ Joanes fil. illeg. Holesy		7.	Auguti	1870			
A2.	+ Fogliak Anton	Pogorelnich	29.	Dec.	1767.	11.	Julii	1836.
	+ Elisabetha Tany ux.		8.	Nov.	1779.	19.	Jan.	1841.
	+ Catharina f. conj.		27.	Nov.	1819.			
	+ Anton f. et pp.		18.	Maji	1814.			
	+ Maria Tomy uxore		31.	Maji.	1816.	18.	8bris	1866
	+ Maria f.		6.	Jan.	1836	12.	Oct.	1837.
	+ Franc. f.		2.	Oct.	1807.			
	+ Maria f.		10.	Febr.	1840.	15.	Febr.	1840.
	+ Margaritha f.		6.	Julii	1841.	17.	Martii	1847.
	+ Maria f.		9.	Jul.	1840.			
	+ Antonius f.		10.	Februar	1847.	27.	Januar.	1848.
	+ Antonius f.		29.	Maji	1850.			episcopus Labacensis
	+ Josefa f.		29.	Mart.	1853			
	+ Joannes f.		10.	Maji	1856			
+ Joseph. f.	17.	Maji	1859					

V današnjem pastoralnem delu se uporabljata dve obliki statusa animarum: knjižna, ki je starejša, in kartotečna, to je novejša. Tako z vidika uporabnika, župnika, ki se seznanja s svojo župnijo, kot z vidika raziskovalcev različnih smeri, ima status animarum v knjižni obliki prednost pred kartoteko. Knjiga ima stalno mesto v župnijskem arhivu; je torej manjša nevarnost, da bi se zgubila. Knjiga vsebuje podatke za mnoge pretekle rodove, kar je s pastoralnega, zgodovinskega, narodnostnega in tudi študijskega vidika zelo pomembno. Za kartotečne liste je nevarnost, da se lažje zgubijo ali zamešajo. Marsikdaj se celo zgodi, da jih župniki pošiljajo v župnijo, kamor so se njihovi farani odselili. Priporočeno je, da v tem primeru župnija ohrani prepis ali celo izvornik ter se na nov naslov pošlje samo prepis. Zaradi praktičnih in zgodovinskih razlogov, pa se svetuje, da ima župnija obe obliki statusa animarum. Znamenje zvestobe ustanovi je, da se z vodenjem statusa nadaljuje oz. dopolni, če mu je bila v preteklosti namenjena premajhna pozornost. Župnije, ki z njim šele začnejo, pa imajo možnost, da z dobro zastavljenim začetkom postavijo temelje dragocenemu pripomočku, katerega vrednost se bo videla šele v prihodnosti. Zlasti rodoslovci odkrivajo veliko dodatno vrednost podatkov, ki so zbrani na način, kot ga omogoča status animarum.

Žlahta, strgana plahta

Peter Hawlina

Namesto uvoda preberimo pismo, ki nam ga je lani poslal A. P. Florjančič:

Spoštovani!

Z zanimanjem spremljam Vaše delo, predvsem po zaslugi glasila Drevesa. V Knjižnici Ivana Tavčarja v Škofji Loki, kjer je tudi na voljo vaše glasilo imajo kar nekaj knjig, kjer se bralce lahko seznanijo z rodoslovjem. Pobrskal sem po njihovi Krekiani; to je zaključena zbirka starejših slovenskih knjig in med njimi tudi po Vodnikovem spomeniku, to je nekakšen zbornik iz leta 1859, ki ga je v Ljubljani izdal Etbin Henrik Costa. Mogoče se ga še spomnimo iz srednje šole; to je bil tisti znameniti staroslovenec, ki je ob tegobah, ki so trle takrat Frana Levstika, o njem izjavil: 'Pogine naj, pes!' Kakor koli, med 86 avtorji sem zasledil prispevek Janeza Zalokarja: Slovenski rodovnik. (Janez Zalokar, roj. 1792 v Šmarjeti na Dolenjskem, umrl 1872 v Ljubljani, duhovnik, pisatelj, metelčičar; cit. Joža Glonar, Poučni slovar, UP, Ljubljana 1933).

(Glej faksimile na naslednjih straneh)

Mogoče bi bil za člane in bralce biltena Drevesa zanimiv, morda celo koristen, saj kaže na bistveno bolj razčlenjene sorodstvene odnose, kakor smo jih vajeni danes, zato vam ga pošiljam. Istočasno pa nam je lahko v zadoščenje, da v rodoslovju le nismo od včeraj.

V Škofji Loki, na Vernih duš dan, 1995

Alojzij Pavel Florjančič

(Nadaljevanje na strani 16)

V okviru Gorenjskega muzeja iz Kranja bo jeseni začel delovati krožek, katerega temeljna tema bo rodoslovje. Povezoval bo ljudi, ki že raziskujejo posamezne rodove, spodbujal pisanje družinskih zgodovin, zbiranje muzejskega in arhivskega gradiva o družinah, skušal bo tudi vzpostaviti izhodišča za Gorenjski biografski leksikon. Svoje delo bo krožek predstavil javnosti. Poroča Jože Dežman.

Obvestilo o knjigi Piran - mesto in ljudje pred sto leti.

Dagmar Slekovec

V založbi KNJIŽNICE ANNALES iz Kopra je letos izšla monografska študija, ki so jo napisali zgodovinarica Darja Mihelič, njen mož matematik France Mihelič in študentka družboslovne informatike Jasna Pocajt.

Obdelali so poročne formularje, ki jih hrani kapiteljski arhiv v Piranu za čas od 1. januarja 1889 do 31. decembra 1892. Na grafikonih je obdelano

- število porok po letih, po mesecih, po dnevih,
- po raznih cerkvah opisanega območja,
- starostne razlike med zapored rojenimi brati in sestrami,
- delež ovdovelih in nedoletnih poročnih kandidatov,
- frekvenca starosti ženinov in nevest ter razlika med njunima starostima,
- število rojstev po mesecih,
- frekvenca poklicev.

Za nas, rodoslovce, je posebno zanimiv

- seznam najobičajnejših moških in ženskih imen,
- seznam vseh priimkov,
- seznam krajev, iz katerih so se poročeni priselili.

Poleg naštetega so v knjižnici tudi grafikoni o deležu pogovornega jezika ter število poročnih kandidatov in družin, ki so stanovali na posameznih hišnih številkah.

Naj končam z odlomkom iz recenzije dr. Nede Pagon, ki je delo predstavila 23. aprila 1996 v Piranu:

Pričujoče delo je monografska empirično-analitična študija, ki za območje Pirana pred sto leti proučuje izvzeti dogodek, poroko. Pomeni novo vrsto tematske raziskave, ki (ker) sega preko originalnega vira in se poslužuje pri nas razmeroma, vsaj v zgodovinsko, nove statistično-kvantifikacijske metodologije na podlagi matematično-računalniške spretnosti, kar samo po sebi odpira nove raziskovalne možnosti drugim zgodovinarjem in drugim vedam ter se kaže kot izziv in spodbuda multi- in interdisciplinarnim raziskavam. Poseben pripovedno-slogovni mik dajejo delu sicer kratki, toda sočni ekskurzi, ki govorijo o najpogostejši starosti mladoporočencev, o njihovem izvoru in vlogi ali položaju, o bioritmu prebivalcev ali o rojstnem datumu mladoporočencev ipd. in namigujejo na možne (bolj ali manj daljnosežne) vplive teh podatkov.

()

Janez Zalokar :

Slovenski Rodovnik.

I. Moji pradedi po Očetu.

1. Moj **prepreded** (po starim, prapraded); tudi **preprekded**; **predpredede**; **preprededec**; ali pa moj **bed**; *mein Ururgrossvater väterlicherseits*, **atavus**;

Njegova žena, moja **preprebaba**, **preprekbaba**, **predprebaba**, **preprekbabica**, **preprebabica**; tudi moja **beda**, *meine Ururgrossmutter väterlicherseits*, **atavia**;

- a) Eden njegovih sinov, moj **preded**;
- b) Drugi njegov sin, moj **preprestric**; **preprestriček**;
- c) **Preprededova hči**, moja **prepreteta**, **prepretetika**.

O p. Še prižnjiši so, ali moj drugi, tretji **prepreded**;
moj drugi, tretji **preprestric**;
moja druga, tretja itd. **prepreteta**;
ali pa:

mojega **preprededa oča**, **ded**, **preded** itd.
mati, **babica**, **prebabica** itd. po očetu.

2. Moj **preded** (po starim **praded**); tudi, **prekded**; **preded**, **predede**, **prededec**; *mein Ururgrossvater väterlicherseits*, **abavus**.

Njegova žena, moja **prebaba**; **prekbaba**; **predbaba**; **prebabica**, *meine Ururgrossmutter väterlicherseits*, **abavia**.

- a) Eden njegovih sinov, moj **ded**;
- b) Drugi njegov sin, moj **prestric**; **prestriček**;
- c) **Prededova hči**, moja **preteta**, **pretetika**.

Sorodniki :

A) Moj **preprestric**; tudi **preprekstric**, **predpredstric**; **preprestriček**, *Urgrossoheim väterlicherseits*, **atavunculus**.

Njegova žena, moja **preprestrina**, **preprekstrina**, **predpredstrina**, *meine Urgrossbase*, **atavuncula**.

- a) Njegov sin, moj **preprestričič**; **preprestrinič**;
- b) **Preprestričeva hči**, moja **preprestričina**; **preprestriničina**.

Otroci mojega **preprestrica**, moji **preprestričiči**, moje **preprestričine**.

B) Moja **prepreteta** ali **prepretetika**, *meine Urgrosstante väterlicherseits*.

Njeni mož (sprug), moj **prepretelec**, **prepretelec**;

- a) Moje **prepretelete sin**, moj **prepreteleternič**, **prepreteleternik**, tudi **prepreteletič**.

b) Moje prepretete hči, moja prepre-
terčica, tudi prepreteličina.

Otroci moje prepretete, moji prepreterniči,
moje prepreterčine.

C) Moj prestric, prekstric, predstric, prestri-
ček, *mein Urgrossoheim väterlicherseits*, aba-
vunculus.

Njegova žena, moja prestrina; predstrina,
meine Urgrosstante.

a) Njegov sin, moj prestričič, predstričič,
prestrinič;

b) Njegova hči, moja prestričina, pred-
stričina, prestriničina.

Otroci mojega prestrica, moji prestričiči,
moje prestričine.

D) Moja preteta, pretetika, *meine Grosstante*
väterlicherseits;

Njeni mož, moj pretetec, pretetek;

a) Pretetni sin, moj preteternič, prete-
ternik, tudi moj pretetič (to je, pretet-
cov sin).

b) Pretetna hči, moja preteterina; tudi
moja pretetičina (to je, pretetcova hči).

3. Moj ded, dede, dedek; *Innerkrain, kroat.*
Grenze, Steiermark, tudi sikomded, šikomded, *mein*
Grossvater väterlicherseits, avus, moje žene pre-
sveker *IK*.

Njegova žena, moja baba, babica, *meine*
Grossmutter väterlicherseits, avia; moje žene
presvekerva;

a) Eden dedovih sinov, moj Oča,

b) drugi dedovih sinov, moj stric,

c) dedova hčerka, moja teta, tetika (tudi
strina).

4. Moj Oča, moje žene tast; *IK*. moje žene
sveker, punie.

Njihova žena, moja mati, moje žene tašča;
IK. kr. Gr. Sl. moje žene svekerva, punica.

a) Eden njegovih sinov, Jez,

b) drugi sin, moj brat, pravi, pristni brat,

c) njegova hči, moja sestra, prava, pri-
stna sestra.

Mojih Očeta druga žena, moja mačoha,

a) sin, moj popoli brat, ali moj brat po

kervi, *IK*. moj jednokervni brat (tudi
moj bratuh),

b) hči, moja popoli sestra, ali moja se-
stra po kervi, *IK*. moja jednokervna
sestra (tudi nekod, moja sestruša).

Moje mačohne drugi mož je moj mačuh, nje-
govi otroci mačuhci mi niso nič v rodu.

Sorodniki:

A) Moj stric, striček, *mein Oheim väterlicher-*
seits, avunculus.

Njegova žena, moja strina, strinica, *meine*
Base.

a) Stričev sin, moj stričič, strinič (t. j.
strinin sin),

b) stričeva hči, moja stričina; striničina
(t. j. strinina hči),

Stričevi otroci, moji stričiči, striniči; moje
stričine, striničine.

B) Moja teta, tetika, *meine Tante*, avuncula.

Njeni mož (sprug), moj tetec, telek;

a) sin, moj teternič, teternik; tudi tetič
(t. j. tetecov sin),

b) hči, moja teterina; tudi tetičina (t. j.
tetcova hči).

Tetni otroci, moji teterniči, tetiči; moje tete-
rine, tetičine.

C) Moj stričič, strinič, *mein Vetter*.

Njegova žena, moja strinička, striničkinja.

a) sin, moj stričnič, striničinič,

b) hči, moja stričničina.

Stričičevi otroci, moji stričniči, moje strič-
ničine.

D) Moja stričina.

Njeni mož, moj stričnec.

a) sin, moj stričinič,

b) hči, moja stričiničina.

Stričinini otroci, moji stričiniči, moje strič-
ničine.

E) Moj teternič, tetič.

Njegova žena, moja teternička, teternikinja,
tetička.

a) sin, moj teterničič, tetičič,

b) hči, moja teterničina.

F) Moja teterina, tetičina.

Njeni mož, moj teternec, tetičnik,

a) sin, moj tetričnič, tetičnič.

b) hči, moja tetričina, tetičničina.

II. Moji pradedi po Materi.

1. Moj **prepreded** (po starem, prapraded), tudi **preprekded**, **predpredede**, **preprededec**, moj **bed**, *mein Ururgrossvater mütterlicherseits*, atavus.

Njegova žena, moja **preprebaba**, **preprekbaba**, **predprebaba**, **preprekbabica**, **preprebabica**; tudi moja **beda**, *meine Ururgrossmutter mütterlicherseits*, atavia.

- a) Eden njegovih sinov, moj **preded**;
- b) Drugi njegov sin, moj **prepredujic**, **preprekujic**;
- c) **Prepredova hči**, moja **prepreduja**, **prepredujčica**, **preprekuja**, **preprekujčica**.

O p. Še **prejšniši so**, ali **moj drugi**, **tretji itd.** **prepreded**,
moj **drugi**, **tretji itd.** **prepredujic**,
moja **druga**, **tretja**, **prepreduja itd.**
ali pa:

mojega **preprededa oča**, **ded**, **preded itd.**;
mati, **babica**, **prebabica po materi**.

2. Moj **preded** (po starem **praded**), tudi **prekded**, **preded**, **predede**, **prededec**; *mein Ururgrossvater mütterlicherseits*, abavus.

Njegova žena, moja **prebaba**, **prekbaba**, **predbaba**, **prebabica**, *meine Ururgrossmutter mütterlicherseits*, abavia.

- a) Eden njegovih sinov, moj **ded**,
- b) Drugi njegov sin, moj **predujic** **prekujic**,
- c) **Prededova hči**, moja **preduja**, **predujčica**, **prekuja**, **prekujčica**.

Sorodniki:

A) Moj **prepredujic**, *mein Ururgrosssoheim mütterlicherseits*, atavunculus.

Njegova žena, moja **prepredujina**, **preprekujina**, *meine Ururgrossmuhme*.

- a) Njegov sin, moj **preprekujčič**,
- b) Njegova hči, moja **preprekujčica**.

B) Moja **prepreduja**, *meine Ururgrosstante mütterlicherseits*, atavuncula.

Njeni mož (sprug), moj **preprekujnik**.

- a) **Prepredujini sin**, moj **preprekujničič**,
- b) **prepredujina hči**, moja **preprekujničina**.

C) Moj **predujic**, **prekujic**, *mein Urgrosssoheim mütterlicherseits*, abavunculus.

Njegova žena, moja **predujina**, **prekujina**;

- a) Sin, moj **prekujčič**,
- b) hči, moja **prekujčica**.

D) Moja **preduja**, **predujčica**, **prekuja**, **prekujčica**, *meine Grosstante mütterlicherseits*, abavuncula.

Njeni mož (sprug), moj **prekujnik**.

- a) Sin, moj **prekujčičnik**,
- b) hči, moja **prekujčica**.

3. Moj **ded**, **dede**, **dedek**, tudi **sikomded** (*kr. Gr. IK.*), *mein Grossvater mütterlicherseits*, avus, moje žene **presveker**.

Njegova žena, moja **haba**, **babica**, *Grossmutter mütterlicherseits*, avia.

- a) Njegov sin, moj **ujic**,
- b) **Ena njegovih hčer**, moja **Mati**,
- c) **Druga njegovih hčer**, moja **ujja**, **ujica**, **ujčica**, tudi **teta**, **telika**.

4. Moja **Mati**, moje žena **sveker**, **punica** *IK. kr. Gr. St.* **Sicer** moje žene **tašča**.

Njihov prvi mož, moj **očem**; moji otroci mu **pravijo očuh**;

- a) Mojega očna sin, moj **popoli brat**, *IK. u. kr. Gr.* moj **brat po mleku**, mojega očeta **pasterk**,
- b) Mojega očna hči, moja **popoli sestra**, ali moja **sestra po mleku**, mojega očeta **pasterkinja**, **pasterka**.

Sorodniki:

A) Moj **ujic**, **ujček**, *mein Oheim mütterlicherseits*, avunculus.

Njegova žena, moja **ujina**, **ujkinja**, *meine Muhme*.

- a) Sin, moj **ujčič**,
- b) hči, moja **ujčica**.

Ujčevi otroci, moji **ujčiči**, moje **ujčine**.

B) Moja **ujja**, **ujčica**, **ujina**, **telika**, *meine Tante mütterlicherseits*, avuncula.

Njeni mož, moj **ujnec**, **ujnik**;

- a) Sin, moj **ujčičič**, **ujnič**,
- b) hči, moja **ujčičica**, **ujničina**.

Ujini otroci, moji **ujniči**, moje **ujničine**.

- C) Moj ujčič, *mein Vetter mütterlicherseits*.
Njegova žena, moja ujčičinja.
a) Sin, moj ujčičnič, ujčičnik.
b) hči, moja ujčičnikina.
Mojega ujčiča otroci, moji ujčičniki, moje ujčičnikine.
- D) Moja ujčina.
Njeni mož, moj ujčnik.
a) Sin, moj ujčinič,
b) hči, moja ujčnina.
Moje ujčine otroci, moji ujčniči, moje ujčnine.
- E) Moj ujnič.
Njegova žena, moja ujničkinja.
a) Sin, moj ujničič,
b) hči, moja ujničičina.
Mojega ujniča otroci, moji ujničiči, moje ujničičine.
- F) Moja ujničina.
Njeni mož, moj ujničnik.
a) Sin, moj ujničnič,
b) hči, moja ujničničina.
Moje ujničine otroci, moji ujničniči, moje ujničničine.

III. Jez in moj rod.

1. Jez, ženi mojega brata devir, sicer svak.
Moja žena, mojimu bratu in moji sestri nevesta, sinaha, snaha *Ik. kr. Gr.* sicer svakinja, in mojimu očetu in moji materi nevesta, snaha.
a) Moj sin,
b) moja hči.
2. Moj sin, mojimu bratu in moji sestri bratan.
Njegova žena, moja nevesta, snaha, sinovlja.
a) Sin, moj sinovlik, sinkič, snahnič, vnuk, vnučič, sternič,
b) hči, moja sinkina, sinahina, vnuka, vnučica, sterničina.
3. Moja hči.
Njeni mož, moj zet (tudi nekod moj šocel, sočalnik, sočelnik).
a) Sin, moj hčerovlik, zetnik, vnuk (*Enkel*, nepos).
b) hči, moja hčerovlja, zetina, vnuka (*Enkelin*, neplis).

4. Moj sinovlik.

Njegova žena, moja sinovljevka, vnučka, vnukinja.

- a) Sin, moj sinovljevič, sinovljevičik, moj drugi vnuk, prevnuk, prevnučič, *Urenkel*, pronepos.
b) hči, moja sinovljevkina, druga vnuka, prevnuka, prevnučica, *Urenkelin*, proneplis.

5. Moja sinkina.

Njeni mož, moj sinkinik.

- a) Sin, moj sinkininič, moj prevnuk, prevnučič, *Urenkel*, pronepos.
b) hči, moja sinkinina, moja prevnuka, prevnučica, *Urenkelin*, proneplis.

O p. Daljnši so: drugi, tretji prevnuk, *Ururenkel*, abnepos; — druga, tretja prevnuka, *Ururenkelin*, abneplis.

tudi: podvnuk, podvnuka; zavnuak, zavnuka; sukovnuak, sukovnuka.

Sorodniki:

A) Moj brat, moje žene devir, sicer svak.

Njegova žena, moja svakinja. *IK. kr. Gr. St.* moja nevesta, snaha, *Schnur*, moji ženi jetera, ilerva, ilervica, itrica, tervica.

- a) Sin, moj bratan, bratanec, bratič, *IK. kr. Gr.* moj sinovec, bratančed, netjak, necuk, *mein Neffe*,
b) hči, moja bratana, bratančina, bratičina, bratrančina, braternica; *IK. kr. Gr.* sinovka, bratučeda, sinovica, bratanka, neta, neca, netjakina, *meine Nichte*,

Otroci mojega brata, moji bratanci, moje bratanke.

B) Moja sestra, moje žene zalva, zava, zuva, *kr. Gr.*

Njeni mož, moj svak, sesterneec, sesternik.

- a) Sin, moj sestric, sestrič, sesternič, *kr. Gr.* netjak, *mein Neffe*.
b) hči, moja sestričina, sestrana, sesterina, sesternica, netjakina, *meine Nichte*.

Otroci moje sestere, moji sestriči, moje sestričine.

C) Moj bratan.

Njegova žena, moja bratanica, bratanička, bratanka, bratanca.

- a) Sin, moj bratanič, bratranic; *IK. u. kr. Gr.* moj sinovčič, bratučedič, presinovič, prebratan, *mein Urneffe*,
 b) hči, moja brataničina, bratrančina, *IK. u. kr. Gr.* sinovčica, sinovčičina, bratučedica, presinovičica, prebratana, *meine Urnichte*.

Otroci mojega bratana, moji brataniči, moje brataničine.

D) Moja bratana.

Njeni mož, moj bratanec.

- a) Sin, moj brataničič, subratana, *mein Urneffe*,
 b) hči, moja brataničičina, subbrataničina, subbratana, *meine Urnichte*.

Otroci moje bratane, moji subratani, moje subbratane.

E) Moj sestrič.

Njegova žena, moja sestričevka, *IK. u. kr. Gr.* moja netjakovka.

- a) Sin, moj sestričič, *IK. u. kr. Gr.* moj netjakič, presestričič, *mein Urneffe*.
 b) hči, moja sestričičina, sesterničina, presestričina, *meine Urnichte*.

Otroci sestričevi, moji sestričiči, moje sestričičine.

F) Moja sestričina, netjakina.

Njeni mož, moj sestričnec, sestričnik, *IK. u. kr. Gr.* moj netjaknik.

- a) Sin, moj sestričnič, susestričič, *mein Urneffe*,
 b) hči, moja sestričničina, moja susestričičina, *meine Urnichte*.

Otroci moje sestričine, moji sestričniči, moje sestričničine.

Sestra reče sinu svoje sestre sestrič, hčeri sestričina; ravno tako brat sesternim otrokam. Glej zgoraj sestra.

IV. Zgolj Svakovščina.

1. Moje žene oča, moj tast, *IK. kr. Gr.* moj sveker, moj punic. Moje žene mati, moja tašča, *IK. kr. Gr.* moja svkerva, moja punica.

2. Moje žene brat, moj svak, *IK. kr. Gr.* moj žur, žurja, žurjak, jez sim mu devir, svak. Moj žene sestra, moja svast, svest, jez sim ji svak.
 3. Mojega žurjaka žena, moja svakernja. Moje svast mož, moj paš, pašenog.
 4. Dva moža, katerih ženi ste sestri, sta pašnoga, pašnaca, paša.
 5. Dve ženi, katerih moža sta brata, ste jetervi, tudi strini; sve v njih jetrih pravite.
 6. Moževa sestra je ženi devirina, jetrovica, zavičina, zvičina *IK*.
 7. Bratovi in sesterni otroci so sterniči, *Geschwisterkinder*.
 Sternič, *mein Vetter*.
 Sterničina, *meine Geschwister*.
 Predsterniči, so prednikov otroci, *Grossvetter*, *Grossgeschwister*.
 8. Svačič, svačina, *ein Schwägerkind*.

RODOVNIK

po *Isterski Gosp. Jakopa Volčiča, Koplana v Zareču pri Pozinu. 1855.*

Gospod fajmešter Kobe ta rodovnik poterdijo rekoč da je pri vsih belih krajcih tudi ravno tako v navadi.

Po Očetu:

Moj preded; se sliši tudi namest pre-preded.

Njegova žena moja prebaba.

Mojega prededa prvi sin, moj ded;

Mojega prededa drugi sin, moj prekstric, Prekstričeva žena moja prekstrina.

Sin, moj prestrinič, prekstrinič, (prestrinic, prekstrinic).

Hči, moja prestriničina, prekstriničina (presestrinicina).

Mojega prededa hči, moja preteta.

Njeni mož, moj pretelec (preletac).

Njeni sin, moj prekletič,

njena hči, moja prektetičina.

Moj ded;

njegova žena, moja baba;

njegov prvi sin, moj Oča, moje žene sveker,

njegov drugi sin, moj stric,

njegova hči, moja teta.

Moj stric;
 njegova žena, moja strina;
 njegov sin, moj strinič, stričić (strinic,
 stričic);
 njegova hči, moja striničina, stričićina
 (strinicina, stricicina).

Moj strinič (strinic);
 Njegova žena, moja strinička, striničica (stri-
 nicica);
 sin, moj striničić (striničic);
 hči, moja striničićina (strinicicina).

Moja striničina (strinicina):
 Njeni mož, moj striničnik;
 sin, moj striničnič (strinicnic);
 hči, moja striničničina (strinicnicina).

Moja teta;
 Njeni mož, moj tetac (tetak); *
 sin, moj tetič (tetic);
 hči, moja tetičina (teticina).

Moj tetič (tetic);
 Njegova žena, moja tetička;
 Sin, moj tetičič (tetičic);
 hči, moja tetičičina (teticnicina).

Moja tetičina;
 Njeni mož, moj tetičnik (teticnik);
 Sin, moj tetičnič (teticnic);
 hči, moja tetičničina (teticnicina).

Po materi:

Moj preded;
 Njegova žena, moja predbabica, prebaba;
 prvi sin, moj ded;
 drugi sin, moj prekujac (-ujec);
 hči, moja prekujica, prekujčica.

Moj prekujac;
 Žena, moja prekujina;
 sin, moj prekujčič (prekujčic)
 hči, moja prekujčičina (prekujčicina).

Moj ded, moje žene presveker, prepunac;
 Žena, moja baba, babica;
 sin, moj ujac (ujec);
 ena hči, moja mati,
 druga hči, moja ujčičina (ujčicina).

Mojih Mater prvi mož, moj očem, njegov sin,
 moj polobrat, ali brat po mleku; mojemu očetu
 pasterk; očmova hči, moja polosestra, ali sestra
 po mleku; mojimu očetu pasterka.

Moj oča, moje žene sveker, punac (punic).
Moja Mati, moje žene svekerva, punica.
 En sin, jez,
 drugi sin, moj brat,
 hči, moja sestra.

Mojih očeta druga žena, moja mačoha;
 moje mačohe sin, moj polobrat, brat po
 kervi, jednokervni brat; v Učki tudi
 bratuh;
 moje mačohe hči, moja polosestra, sestra
 po kervi, jednokervna sestra; v Učki
 tudi sestruša.

Jez.
 Moja žena, mojimu brata in moji sestri ne-
 vesta, ona sta ji devir in zalva;
 moj sin;
 moja hči.

Moje žene oča, moj tast, ali moj punac.
Moje žene mati, moja tašca, ali moja punica.
 Sin, moj šurja, šurjak, ali moje žene brat.
 Druga hči, ali inoje žene sestra, moja svast.

Moj sin;
 Njegova žena, moja sinaha, sinovlja;
 sin, moj vnuk, moj sinovec, sinovlik,
 hči, moja vnuka, moja sinovlja, sinkina.

Moja hči;
 Njeni mož, moj zet;
 Sin, moj vnuk, hčerovlik, zetnik,
 hči, moja vnuka, hčerovlja, zetina.

Moj sinovec, ali vnuk;
 Njegova žena, moja vnukinja.
 Sin, moj prevnuk } vnučici.
 hči, moja prevnuka }

Moja vnuka, sinkina.
 Njeni mož, moj vnukjak;
 Sin, moj hčerovljevik,
 hči, moja hčerovljevkina.

Moj brat, moje žene devir, ona je njemu nevesta
 (to ime se je, mislim s časom poobčinilo).
 Njegova žena, moja nevesta, moje žene jeterva,
 Sin, moj bratan, bratic, sinovac, brato-
 čed, netjak,
 hči, moja bratana, braticina, sinovka,
 bratučeda, netjakina.

Moja sestra, moje žene zalva;
 Njeni mož, moj svak, ali šurja;
 Sin, moj netjak,
 hči, moja netjakina.

Moj bratan;

Njegova žena, moja bratanica, bratanička,
bratanka;

Sin, moj bratanič, sinovčič, bratočedic,
hči, moja brataničina, sinovčicina, bratočedicina.

Moja bratanica;

Njeni mož, moj bratanek;

Sin, moj brataničič,
hči, moja brataničicina.

Moj netjak;

Njegova žena, moja netjakovica, netjakovka;

Sin, moj netjakic,
hči, moja netjakicina.

Moja netjakina;

Njeni mož, moj netjaknik;

Sin, moj netjakinic,

hči, moja netjakicina.

Sestra reče sinu svoje sestre, sestrič; sestričevi ženi,
sestričevka; sinu, sestricinic; hčeri, sestricinicina.

Sestričev sin je sestričič; hči je sestričicina.

Pašnoh si rečeta dva moža, oženjena za dve sestri
(paš, pašenog).

Jelerva si rečete ženi, omožene za dva brata.

Brati edne matere, pa od več očetov, so si brati
po mleku, jednomlečni brati.

Brati jednoga očeta, pa od več mater, so si brati
po kervi, jednokervni brati.

Florjančičevo pismo me je spodbodlo, da sorodstvu posvetim še nekaj več pozornosti. Najprej si oglejmo Stopnje sorodstva, kot so shematsko prikazane v Vsevedniku Tehniške založbe Slovenije iz leta 1993.

(Faksimile na desni strani)

Sorodstvena razmerja

Stopnje krvnega sorodstva. Stopnja ali, še bolje, koleno, je uveljavljen termin, ki ga uporabljamo pri definiranju (krvnega) sorodstva. Koleno je torej 'merska enota', s katero merimo 'razdaljo' med dvema posameznikoma, ki sta v krvnem sorodstvu.

Oba zgornja prikaza, eden iz srede prejšnjega stoletja in drugi iz današnjih dni, bi morala naše potrebe po opredeljevanju različnih sorodstvenih odnosov več kot zadovoljiti.

Ker pa se tisti rodoslovci, ki pri svojem delu uporabljamo računalnik in tuje, največkrat ameriške programe, se pri tem srečujemo tudi z ameriški in včasih tudi nemški izrazi. Pri tem največkrat naletimo na identične rešitve in prakso, tu in tam pa se srečamo s posebnostmi.

Ena od posebnosti je že ta, da slovenščina ne pozna nekaterih uveljavljenih izrazov, ki jih poznata nemščina in angleščina. Omenil jih bom nekaj, gotovo jih je še več. Angleži pozanjo npr. besedi progenitor in sibling, Nemci pa Geschwister in Proband. Angleški sibling in nemški Geschwister označujeta vse brate in sestre, tudi vse polbrate in polsestre. Sibling ali Geschwister je torej bratje in/ali sestre - sorodniki v prvem kolenu, ki jim je skupen vsaj eden od staršev. Takega izraza Slovenci nimamo, zato tega ne moremo izraziti z eno besedo. Progenitor je na splošno sicer prednik, vendar za tega običajno uporabljamo besedo ancestor, progenitor pa naj bi bil skrajni prednik po glavni ali stranski veji. Uporabljajo se tudi izrazi Spitzenahne ali End-of-line ancestor. Tudi nemškega probanda ni lahko prevesti. Navadno s tem imenom označujejo neko osrednjo osebo, največkrat osebo, ki je izhodiščna v nekem rodovniškem prikazu, največkrat v prikazu prednikov

Bralce vabimo, da predlagajo slovenski izraz za nemški *Geschwister* oz. angleški *sibling*. Predloge bomo objavili.

Zahodnjaki so razvili tudi različne sisteme za oštevilčenje oseb v rodoslovnih pregledih. Tudi iz teh oštevilčenj je mogoče določiti sorodstvo med dvema osebama. Teh sistemov tu ne bom razlagal, samo omenil jih bom. To so Henry Numbering System, D'Aboville Numbering System in Ahnentafel Numbering, poznajo pa še izvedenke teh sistemov.

Ker nas večina uporablja program Brother's Keeper, ne bo škodilo, če si kar na tem primeru ogledamo ameriški sistem sorodstvenih odnosov. Sledi prevod poglavja iz priročnika, ki je priložen programu. V tej razlagi se dosledno uporablja samo pojem bratranec in ne tudi sestrična, čeprav angleški jezik premore tudi besedo sestrična. V shemi so sploh omenjeni samo moški sorodniški termini, ki jih moramo sami prilagoditi za konkretne primere. Tako je govora samo o očetu, sinu, stricu, nečaku itd in ne tudi o materi, hčeri, teti, nečakinji in podobno. To je najbrž posledica poenostavitve sheme, ki je tako preglednejša.

Razlaga sorodstvenih razmerij

(prevod iz priročnika Broter's Keeper)

- Tvoj stric je brat tvojega očeta ali matere.
- Tvoja teta je sestra tvojega očeta ali matere.
- Tvoj stari stric je brat tvojega deda ali babice.
- Tvoja stara teta je sestra tvojega deda ali babice.
- Tvoj prastric je brat tvojega pradedu ali prababice.

Tvoja prateta je sestra tvojega pradedu ali prababice.

Tvoj prvi bratranec je otrok tvoje tete ali strica.

Tvoj drugi bratranec je vnuk tvojega starega strica ali stare tete. Če sta dve osebi bratranca, bodo otroci teh dveh oseb drugi bratranec.)

Tvoj tretji bratranec je pravnuk tvojega prastrica ali pratete. (Otroci drugih bratrancev so si tretji bratranec.)

Tvoj prvi bratranec, enkrat zamaknjen (first cousin, once removed) je otrok tvojega prvega bratranca ali je otrok tvojega starega strica ali stare tete. (Glej še poglavje Zamaknjeni bratranec.)

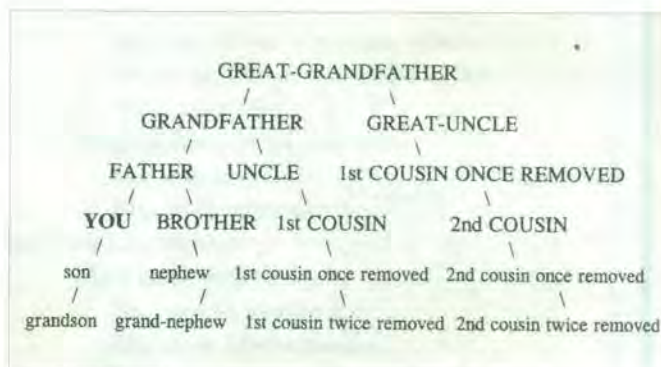
Če je nekdo tvoj prvi bratranec, je njegov (ali njen) otrok tvoj prvi bratranec, enkrat zamaknjen. (Enkrat zamaknjen pomeni, da ga od tebe loči ena generacija.) Vsi redni bratranec (prvi, drugi itd.) so s teboj v isti generaciji. Tisti, ki niso v istih ravneh (generacijah) so zamaknjeni. Če je nekdo TVOJ prvi bratranec, enkrat zamaknjen, potem si tudi ti NJEGOV ali NJEN prvi bratranec, enkrat zamaknjen. Tvoj drugi bratranec, enkrat zamaknjen, je otrok tvojega drugega bratranca. Tvoj prvi bratranec, dvakrat zamaknjen, je otrok tvojega prvega bratranca, enkrat zamaknjenega (vnuk tvojega prvega bratranca). Tvoj drugi bratranec, dvakrat zamaknjen, je otrok tvojega drugega bratranca, enkrat zamaknjenega (vnuk tvojega drugega bratranca).

Zamaknjeni bratranec: Če sta dve osebi bratranca istega tipa, ločijo pa ju generacije, potem se njuno sorodstveno razmerje določa na naslednji način, da boste razumeli, kako deluje program.

1. Preštejte generacije, ki ločijo dve osebi, s tem ste dobili število za katero sta bratranca zamaknjena.
2. Začnite pri tisti osebi, ki je generacijsko starejša in štejte generacije vse dokler ne pridete do bratov ali sestra, ki sta prednika teh bratrancev. S tem boste dobili rang sorodstva, npr. 'prvi', 'drugi', 'tretji' itd.

Za 'računanje' sorodstva uporablja program Brother's Keeper sorodstvena razmerja, ki so shranjena v datoteki RELATION.BKS.

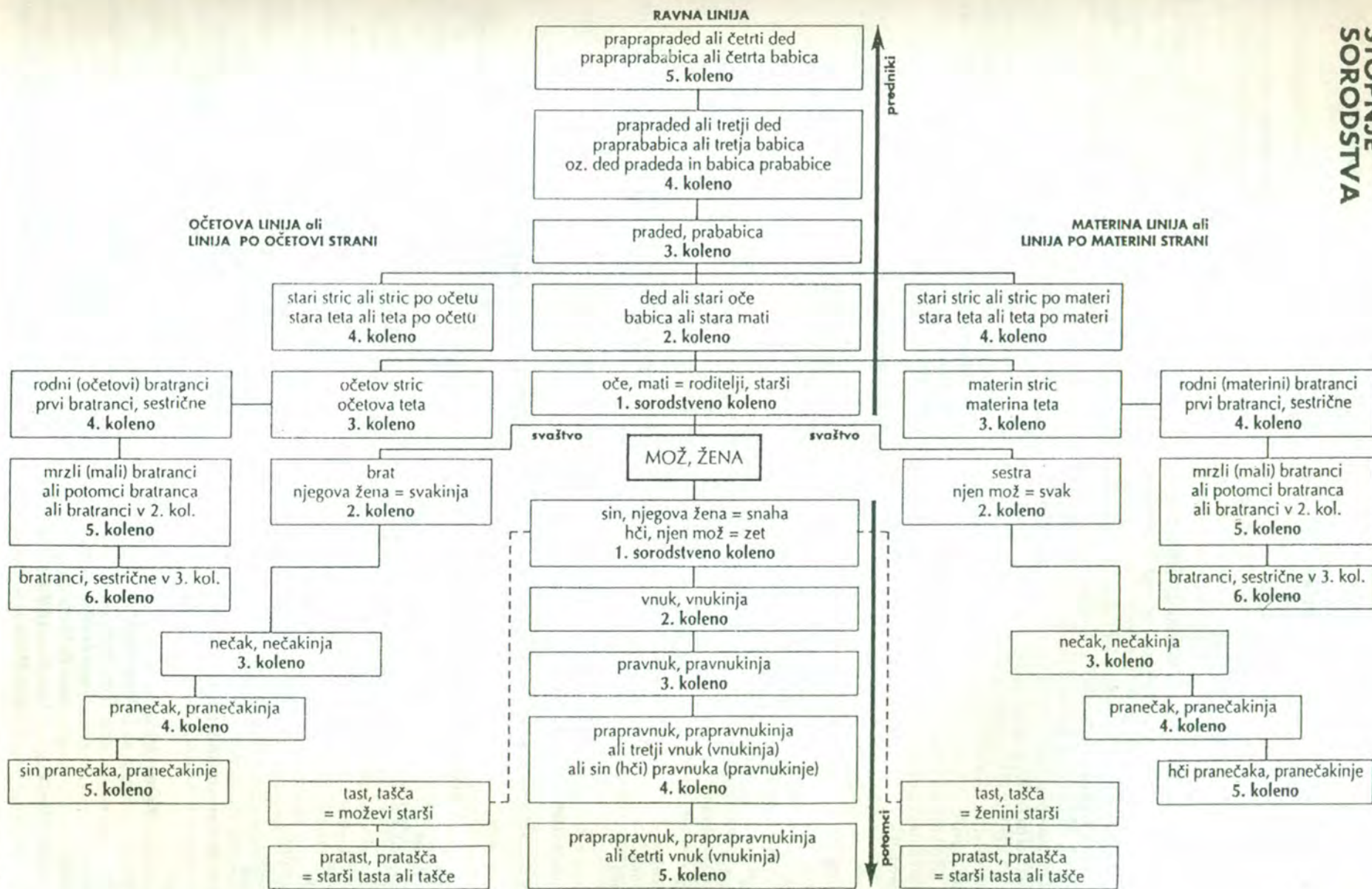
(konec prevoda)

Shematski prikaz sorodstvenih razmerij, ki jih pozna sodobno anglosaško rodoslovje in se uporablja v rodoslovnih računalniških programih. Prikaz je povzet po priročniku za program Brother's Keeper.

O, kako zanimivega bratranca si dobil!

Tako je pred dnevi rekla mlada prijateljica Nina, ko sem njenemu prijatelju Galu skušal dopovedati, da sva si v daljnem sorodstvu. Ta kar ni hotel verjeti, najbrž sem mu za znanca še kar dober, za sorodnika pa me ni bil nič kaj pripravljan sprejeti. Šel sem k računalniku in zahteval izpis tistih prednikov, ki vsak po svoji lestvici pripeljejo do tistih dveh bratov, sester ali brata in sestre, kjer se z njunimi starši obe lestvici združita. Pokazal sem mu naslednji izpis:

Karl Pollak

Vincenc Pollak	Jakob Pollak
Ludvik Pollak	Anna Pollak
Ana Pollak	Jožefina Globočnik
Herbert Hawlina	Jože Mally
Peter Hawlina	Aleš Mally
Eva Hawlina	Gal Mally

Gal Mally is the fifth cousin of Eva Hawlina

Gal izpisa ni razumel takoj. Povedal sem mu da sta bila Vincenc in Jakob brata, dva od otrok Karla Pollaka. Pod vsakim od niju so zapisani tisti njuni potomci, ki so obenem predniki obeh spodnjih oseb. Galu sem nato povedal, da je bil Karl Pollak tisti znameniti Tržičan, ki se je z dvajsetimi leti poročil z Margareto Vuk. Poročila sta se 8.6.1793, en dan pred njenim trinajstim rojstnim dnevom. Dobrih šest mesecev po poroki, 2.1.1794 se jima je rodila prva hčerka, 14.10. istega leta pa že druga. In tako naprej, vsega skupaj petindvajset otrok, od katerih je 12 doživelo večjo starost.

Gal je star deset let, moja hči Eva petnajst. Gal ni pripravljen verjeti karkoli mu kdo pove, zato sem s kančkom užitka dodal: To ni edino sorodstvo. Sorodnika sva še večkrat. V dan v usodo je počakal, da sem mu izpisal še eno lestvico prednikov, ki so se staknili v nekem drugem skupnem predniku.

Johannes Pollak

Helena Pollak	Caspar Pollak
Matevž Polc	Johann Pollak
Gašper Polc	Magdalena Pollak
Eva Polc	Gašper Ceme
Karl Pollak	Adam Gašper Ceme
Vincenc Pollak	Ignacij Ceme
Ludvik Pollak	Amalija Ceme
Ana Pollak	Anton Globočnik
Herbert Hawlina	Jožefina Globočnik
Peter Hawlina	Jože Mally
Eva Hawlina	Aleš Mally
	Gal Mally

Gal Mally is the tenth cousin, once removed of Eva Hawlina

Gal si je nejeverno ogledoval izpis, medtem sem mu izpisal še enega:

Caspar Pollak

Georg Pollak	Johann Pollak
Franc Pavl Pollak	Magdalena Pollak
Johann Nepomuk Pollak	Janez Ceme
Karl Pollak	Terezija Ceme
Vincenc Pollak	Frančiška Košnik
Ludvik Pollak	Janez B. Mally
Ana Pollak	Ivan Bernard Mally
Herbert Hawlina	Jože Mally
Peter Hawlina	Aleš Mally
Eva Hawlina	Gal Mally

Gal Mally is the ninth cousin of Eva Hawlina

In še enega:

Valentin Mally

Janez Mally	Anton Mally
Pavel Mally	Franc Mally
Marija Mally	August Mally
Ignacij Ahačič	Janez B. Mally
Josefina Katharina Ahačič	Ivan Bernard Mally
Ana Pollak	Jože Mally

Herbert Hawlina
Peter Hawlina
Eva Hawlina

Aleš Mally
Gal Mally

Gal Mally is the seventh cousin, once removed of Eva Hawlina

Gal je bilo to več kot dovolj, jaz pa sem potem iz radovednosti pogledal, koliko je vseh možnih sorodstvenih povezav med njim in mojo hčerko oz. menoj. Naštel sem jih sedem, nato pa sem za primerjavo zastavil isto vprašanje še tako, da sem zamenjal vrstni red enega in drugega. Torej, če sem prvič vprašal, v kakšnem sorodu sta si Eva in Gal, sem drugič vprašal, v kakšnem sta Gal in Eva. Presenečen sem bil, da rezultat ni bil enak. To kaže, da program še ni sposoben odkriti vseh možnih povezav. To mimogrede omenjam vsem kolegom, da boste lahko mojo ugotovitev preverili s svojimi podatki.

Z Galom zaradi vseh teh izpisov nisva nič bolj v sorodu kot sva bila, predno sva o tem 'spraševala računalnik'. Mislim sicer da ni napisanega pravila, ki bi predpisovalo do katerega kolena bi se dve osebi še šteli za sorodnika. Znano je sicer, katere zveze med sorodniki veljajo za incestne in katere se odsvetujejo, pa še to ni bilo, ni, in nikoli ne bo v vseh kulturah enako. Eno od razmišljanj na isto temo je podal tudi Miha Naglič v svojem prispevku v tej številki.

Pričakujem odmev. Za slovo pa še otroška zbadljivka:

*Ata, mama, teta, stric,
Cuzi, muzi, popek, špric*

()

Priprava za uvod v rodoslovje

Miha Naglič

Pogled v skrivnost rodu

Moj sošolec, ki je danes odvetnik v tisočletnem mestu, je imel (in ima nemara še) navado poudarjati, kako važno je pri določenih opravilih, v pravnih zadevah ali čisto navadnem ženitovanju in kupčevanju umeti "pogledati v rod" - da vidiš, s kom imaš opravka. Dotični je namreč kot jabolko, ki po preverjeni ljudski modrosti ne pade daleč od drevesa, rodoslovje pa stara ljudska veda. Tisti, ki so zgodovinarji po stroki, poznajo še drugačno, bolj strokovno rodoslovje, s tujko imenovano genealogija. Slovar pravi, da je to pomožna zgodovinska veda, ki raziskuje razvoj in izvor nekega rodu, pri čemer ga ima navado grafično ponazarjati v obliki rodoslovnih dreves.

Rodoslovno drevo prikaže razvoj neke rodbine in razkrije cel sistem rodbinskih zvez. Seveda samo po sebi še ne omogoča prej omenjenega "pogleda v rod". Za kaj takega je potrebna cela zgodba, ne le rodovnik. Rodovnik sam po sebi na primer ne razkriva dejstva, da utegne biti neka dama nagnjena k lahkoživosti. Že rodoslovec iz drugih virov zve, da je bila takega nagnjenja že katera od njenih prednic, potem pač mora biti nekaj na stvari in je treba na to možnost računati.

Kar se mene tiče, je stvar taka, da se na rodoslovje ne spoznam kaj dosti. Zato nadnaslov: priprava za uvod v rodoslovje. To, da naš časopis eno od svojih znamenitih prej posveča tej odlični vedi, je zame priložnost, da se sam seznanim z njo. Še prej pa pobrskam po meni dostopni literaturi in skušam zamejiti njeno polje. In to najprej zelo

na široko, v filozofski maniri, nasploh... - Ne, ne bo šlo; rodoslovje ni filozofski pojem. Friedrich Nietzsche je sicer napisal spis *H genealogiji morale* (1887), ki ga imamo od 1988 tudi v slovenščini. V njem raziskuje poreklo moralnih predsodkov: Stvari se loteva nadse kritično, da bi razkril resnično zgodovino morale, anamnezo dolgotrajnega, težko razberljivega, "hieroglifskega zapisa moralne preteklosti človeštva".

Jafet, praoče Gorenjcev

Začnimo tedaj pri začetku, pri Adamu in Evi. "To je knjiga Adamovega rodovnika..." (1 Mz 5,1-32), od katere nas pravzaprav zanimajo samo tisti, ki so ostali na koncu: Noe in njegovi trije sinovi z ženami, edini, ki so preživeli vesoljni potop. "To je rodovnik Noetovih sinov, Sema, Kama in Jafeta. Tem so se po potopu rodili sinovi..." (1 Mz 10,1-32) Nas, Slovence in Evropejce, bi moral posebej zanimati Jafet, najmlajši Noetov sin, iz katerega izvirajo indoevropske skupine narodov. "Jafetovi sinovi: Gomer, Magog, Madaj, Javan, Tubal, Mosoh in Tiras. Gomerjevi sinovi: Askenez, Rifat in Togorma. Javanovi sinovi: Elisa, Tarsis, Ketimi in Dodanami. Od teh izhajajo ljudstva, razpršena po otokih, v svojih pokrajinah, vsako po svojem jeziku, po rodovih in narodih." (1 Mz 10,2-5)

Čudna imena, mar ne? Prav nič slovansko zveneča... In kdo nam bo zdaj zapolnil vrzel, ki se razteza med Jafetom in njegovimi sinovi ter osebami, ki nastopajo Pod svobodnim soncem, v "povesti davnih dedov": Svarun, Iztok, Ljubinica, Radovan, Rado, Volk... F. S. Finžgar, ki bi bil za kaj takega še najbolj poklican, je zdaj tako visoko, da še s Stola ni več dosegljiv, in se nam morda prav zdajle prizanesljivo smeji. V domnevo, da smo Prešeren, Finžgar in vsi drugi Gorenjci (z mojo malenkostjo vred) potomci svetopisemskega Jafeta in njegovega očeta Noeta, lahko brez škode verujemo, dokazati je pa ne moremo. Tega ne bi zmogla niti prvaka gorenjskega rodoslovja, Janez Šmitek in Peter Hawlina, ki sta sicer, plezajoč vsak po svojih vejah, prišla do skupnih prednikov v znameniti kroparski fužinarski rodbini Macol (Mazoll).

Tu si ne morem kaj, da ne bi bil še sam nekoliko nečimrn. Svoje prednike po očetovi strani poznam po ustnem izročilu do šeste vrste nazaj, do "predprededa" Jurija Nagliča, ki je bil v francoskih časih žirovski mer in po odhodu Francozov še naprej župan. Ta je imel sina Gregorja, njegov sin je bil moj ded Mihael, po katerem imam ime, njegov sin je bil moj stari oče Jernej in njegov moj oče Vinko. Še dlje nazaj me povede spoznanje, do katerega je prišel v svojih zgodovinskih raziskovanjih dr. Pavle Blaznik. Ugotovil je (Kolonizacija Poljanske doline, 1938, str. 60; Loški razgledi 28, 1981, str. 198), da je v celi Poljanski dolini samo deset gruntov, na katerih se je obdržal en in isti priimek od 1500 do 1825 - torej do takrat, ko je pri Nagliču v starih Žireh gospodaril zgoraj omenjeni Jurij. V loškem urbarju iz leta 1501 sta vpisana v Žireh dva Nagliča: Michel in Steffann Naglitsch. Eden od teh dveh je zelo verjetno moj davni prednik. Debla in veje, ki vodijo do njega, bo treba pa še preplezati.

Dedi, dediščine in podedovane pravice

Potem ko smo zapisali nekaj o naših prednikih nasploh in posebej, se posvetimo pravnemu pomenu sorodstva. "O rodbinskem pravu Slovencev iz najstarejše dobe vemo malo. Mnogoženstvo je izpričano za Sama. Ipak moramo smatrati, da so živeli v staroslovenski dobi v poligamiji le knezi in imoviti ljudje, seveda le do pokristjanjenja. Za navadno ljudstvo ni verjetno, da bi imeli moški po več žen, ker bi jih z deco vred pretežko vzdrževali. Pa tudi za kneze in imovite moške si mislimo, da so imeli le eno dejansko zakonsko soprogo, druge pa so bile le trpljene prilježnice. Izključeno bi bilo mnogoženstvo v hišnih ali bratskih zajednicah. Krščanstvo pa je odpravilo tako mnogoženstvo kakor tudi samovoljno odpuščanje soproge iz zakona."

Navedeno je dognal Metod Dolenc v *Pravni zgodovini za slovensko ozemlje* (1935, str. 35). Že je res, kar piše, utegne dejansko biti neka vez med Samom in Jafetom & Co. V Stari zavezi je namreč pogosto izpričano mnogoženstvo. Pozna tudi institut "stranske žene" ("trpljene prilježnice"), poznane iz babilonskega prava, ki pa je imela manj pravic; manj so jih seveda imeli tudi njeni sinovi. Do izraza je prišla, če je bila glavna žena neplodna... Kakorkoli že, ti naši predniki niso bili od muh. Danes bi se mnogoženstva posluževal le malokdo, tudi če bi bilo dovoljeno. Še z eno je včasih križ. Kakšno "trpljeno" ali povsem neodvisno prilježnico si pa nekateri še privoščijo. Naj, kdor more.

Dr. Ivan Tavčar, naš rojak, ki je za celovško Mohorjevo pisal pravne nasvete, je v poglavju "o postavnem nasledstvu" zabeležil: "Sorodniki (žlahtniki) so osebe, v krvni zvezi z zapustnikom stoječe. Kdor je v tesnejši zvezi, prej je poklican k postavnemu nasledstvu. Pri nas je postavno nasledstvo na podlagi rodbine (familije) vredno in sicer tako, da je določenih šest vrst, ki obsegajo vse zakonite dediče. Kaj imenujemo navadno rodbino? Očeta in mater z otroci. Vsak človek ima za sabo dolgo vrsto takšnih rodbin; ta vrsta zgine konečno v temo. Ali kdor je na svetu, imel je očeta in mater; njegov oče imel je zopet očeta in mater in tega oče tudi in tako dolgo nazaj proti vstvaritvi sveta! To je tako naravno, da je skoraj smešno, če se piše o tem. Ali v teh priprostitih resnicah: da imam namreč očeta in mater, da je imel moj oče tudi očeta in mater i.t.d. obsežena je pa že podlaga, na katero je zidano naše postavno nasledstvo. Jaz sem ud gotove rodbine, moj oče je bil tudi ud rodbine, njegov oče zopet i.t.d. Vrsta teh rodbin je neizmerno dolga, in ni ga človeka na svetu, ki bi glede svoje osebe celo to vrsto poznal. O cesarjih in vladarjih se marsikaj ve, ali tudi pri njih se konečno vrsta v temo izgubi. Že bi pri postavnem nasledstvu v ozir se jemale vse te rodbine, bi se toraj stvar izpeljati ne dala. Zatoraj pravijo naši zakoni: razmeram se že zadostuje, če se k zakonitemu nasledstvu kliče samo šestero zadnjih rodbin!" (Slovenski pravnik, Poduk o najpotrebnejših zakonih, Celovec, 1883, str. 217.)

Rodbina prve vrste je zapustnikova lastna, druga je očetova, tretja starega očeta, četrta zapustnikovega deda, peta njegovega preddeda in šesta njegovega "predprededa". Te reči je torej dobro poznati že zaradi čisto praktičnih, dedovanskih razlogov. Nekdanje plemstvo pa je iz poznavanja svojega rodovnika naredilo kult. In si dolgo umišljalo, da je prav zaradi svojega plemenitega rodovnika edinole ono poklicano za vladanje v družbi. Vladanje naj bi bilo po prepričanju plemstva prirojena človekova pravica. To žlahtno prepričanje je brezobzirno razbila francoska revolucija. Karl Marx se je ob tedaj še živih plemenitih utvarah, ki jih je po svoje zagovarjal tudi njegov učitelj Hegel, spraševal takole: "Mar ni bolj komično, da je posebni človeški rasi zaupana pravica do najvišje časti zakonodajne oblasti?" Poklicanost za zakonodajalca naj bi po starem izvirala iz "naključnosti rojstva", ne iz "naključnosti izbire" na volitvah. "Na vrhovih države je povsod rojstvo tisto, ki napravi določene individue za utelešenje najvišjih državnih nalog. Najvišje državne dejavnosti sovpadajo z individui po rojstvu, kot je živeli njeno mesto, njen značaj, način življenja itn. prirojen. Država v svojih najvišjih funkcijah dobi živalsko dejavnost... Zaradi tega je naravno, da je plemstvo ponosno na svojo kri, rod, skratka na življenjsko zgodovino svojega telesa; naraven je ta zoološki način gledanja, ki ima v heraldiki svojo ustrežno vedo. Skrivnost plemstva je zoologija." (Kritika Heglovega državne prava, 1843)

Kaj porečete? Marx je zadnje čase pri nas v nemilosti, zaradi norosti, ki so jih počeli nekateri od njegovih "učencev". Vendar njegova kritična misel poldrugo stoletje po svojem zapisu še vedno reže kot britev. In je še kako aktualna. Na primer v vprašanju, ali bi nemara ne kazalo vrniti starim plemiškim rodbinam njihovo nekdanjo veleposest. Za božjo voljo, pa menda ja ne?! Na pragu tretjega tisočletja podarajati nekemu nekaj, česar si ni pridobil s svojim delom,

kar so si v minulih stoletjih na bolj ali manj čuden način prisvojili njegovi predniki; pripadalo naj bi mu zaradi njegovih "zooloških" posebnosti, zato ker se je rodil kot plemeniti ta in ta!!! Upajmo, da bo triletni moratorij zadostoval za streznitev tistih, ki so še podložni zoološkim in drugim predsodkom te vrste.

Pri Tavčarju smo videli, kako pomembno je poznavanje nekega rodovnika pri dedovanju, v zapuščinskih zadevah. Nakar smo taisti pojav, ko gre za plemstvo oziroma za dedovanje veleposesti, razglasili za zoologijo. "Navadnim" ljudem torej priznavamo pravico do dedne lastnine, plemstvu ne?! Smo zapadli v lastno, protislovno past? Mogoče. Vendar smo upoštevali zgodovinsko dejstvo različnih omejevanj premoženja, značilnih za zadnje stoletje, izraženo v dejanjih zaplemb, nacionalizacij, zemljiških reform, ipd. Gotovo je res, da je šlo v različnih buržoaznih in proletarskih revolucijah za svojevrstno maščevanje nad krivicami, ki sta jih v prejšnjih stoletjih tradicionalni prvi in drugi stan prizadevala tretjemu. Zgodila se je "pravica" in temu ni kaj dodati. Kaj šele, da bi zdaj oživljali zoološke rituale!

Vendar se tu zastavi vsaj še eno vprašanje: če ne priznavamo stare, plemenite, v lastnem rodovniku utemeljene bogatije, kako se tedaj opredeliti do pojavov sodobnega, povzpetniška bogatenja raznih "privatnikov" in "japijev"? Bodo potrebni novi revolucionarni ukrepi? Menda ne, vsaj dokler je vse skupaj v znosnih mejah. Moderne demokracije take probleme rešujejo s prijemi progresivnega obdavčevanja, z ustrezno davčno politiko. Kdor izredno veliko zasluži, naj plača izredno visok davek. Ljudje brez rodovnika postajajo novi bogataši in samo vprašanje časa je, kdaj bodo začeli povzdigovati "skrivnost" svojega parveniškega rodu. Saj: za bogate je rodovnik pomeben prav zato, ker je v njem, po načelu dedovanja, utemeljeno ohranjanje tako ali drugače pridobljenega bogastva. Za reveže je pač drugače; revščina je revščina, z rodovnikom ali brez.

Rod Ivana Tavčarja

No, da ne bo pomote. Rodoslovje je stara veda. Sodobno rodovnikarstvo, ki je že nekaj časa v modi - računalniško podprto iskanje "korenin" ("roots"), ki iz Amerike prav zdaj prihaja tudi k nam - je pa značilen pojav modernosti in je na prvi pogled samo še eden od hobijev, s katerimi si oplemenitimo svoj prosti čas. Igra, ki se včasih sprevača v igračkane. Kakorkoli že, genealoški pristop, znanstveni "pogled v rod" ostaja ena od temeljnih znanstvenih metod. Kadar želimo napisati študijo o neki ustvarjalni osebnosti, je pravzaprav ne moremo soditi samo po njenih delih, tudi če bi hoteli; slej ali prej se ozremo v njen rod.

Ko je dr. Ivan Tavčar v Slovenskem narodu ocenjeval tedaj izšli prvi del monografije dr. Ivana Prijatelja Janko Kersnik, njega delo in doba (1910), se mu je zdelo samoumevno, da se je avtor študije postavil "na stališče moderne kritične metode življenjepisa, ki se ne omejuje samo na označenje duševne fiziognomije in kronološko navedbo življenjskih dogodiljavov popisane osebnosti, nego vidi v vsakem človeku produkt njegovih razmer in njegovega časa. Vsak človek, velik ali majhen, pomemben ali brezpomemben, se razvija pod vsakovrstnimi vplivi in stoji pod temi vplivi vse svoje življenje. Nanj vpliva kraj, kjer je doma, nanj vplivajo tovariši, nanj vplivajo rodbinske in javne razmere, v mladosti še bolj kakor v letih zrelosti, a popolnoma ne izgube te razmere nikdar svojega vpliva."

Kar je po Tavčarju in Prijatelju veljalo za Kersnika, mora potemtakem veljati tudi za Tavčarja samega. Dr. Branko Berčič, v Škofji Loki živeči bibliotekar in literarni zgodovinar, se je v monografiji *MLADOST IVANA TAVČARJA* (1971) na podoben način lotil Tavčarja. Vendar je njegovo ugotovitev o pomenu rodbinskih razmer dopolnil in razširil. "Vsak pojav človeške osebnosti sega namreč tudi v svoje prednike ter ima svoj začetek v preteklih rodovih. Kajti posamezno življenje, odmerjeno na leta od rojstva do smrti, se prepleta z drugimi življenji in se ne konča niti po smrti, ampak živi z značilnimi dednimi

odtenki dalje v bivanju in delovanju rodov, ki prihajajo. Tako nam more proučevanje razvojne zgodovine rodu pisatelja Ivana Tavčarja odkriti tiste osnovne rodovne dedne prvine, ki so v določeni meri našle svoj odraz tudi v njegovi osebnosti in v njegovem delu."

Dr. Berčič je nato dejansko proučil Tavčarjeve prednike in ugotovil, katere so njihove "osnovne rodovne dedne prvine". So naslednje: ljubezen do zemlje in navezanost nanjo, sposobnost vživljanja v nove, tudi pionirske življenjske razmere in zmožnost vraščanja vanje, težnja po izboljšanju življenjskih pogojev in družbenega položaja, realistično ocenjevanje razmer, zgodnja dozorelost, življenjska pretkanost, delavnost in gospodarska podjetnost, nadarjenost in naravna inteligentnost, lastni ponos, spravljalivost, preračunljivost, čut za medsebojno rodbinsko povezanost, postavnost, moška zrelost in podjetnost, zdravstveno občutljiva mladost, dovzetnost za obolenja notranjih telesnih organov in sorazmerno kratka življenjska doba... Marsikatera od teh rodovnih dednih značilnosti se je odrazila tudi na osebnosti in v življenju pripadnika devete oziroma enajste razvojne stopnje svojega rodu - pisatelja Ivana Tavčarja."

Tako. Kot "priprava za uvod" bo doslej zapisano več kot dovolj. Napisano je bilo kot uvodnik za posebno, rodoslovju namenjeno prilogo časopisa *Gorenjski glas* z dne 22. marca 1996. Svojevrsten uvod za vse, ki jih na Gorenjskem zanima rodoslovje, je bila Glasova preja, istega dne. Zgodila se je v Vili Bistrica nad Tržičem, pod naslovom *Rod, rodbina, rodoslovje*. V njej so rodoslovne niti prepletali in razpletali Janez Šmitek, Peter Hawlina in Jože Dežman. Skrivnost rodu, zapredena v pajčevino zgodovine, pa vabi slehernega, da jo razkrije.

()

Župniki kot rodoslovci v 19. stoletju

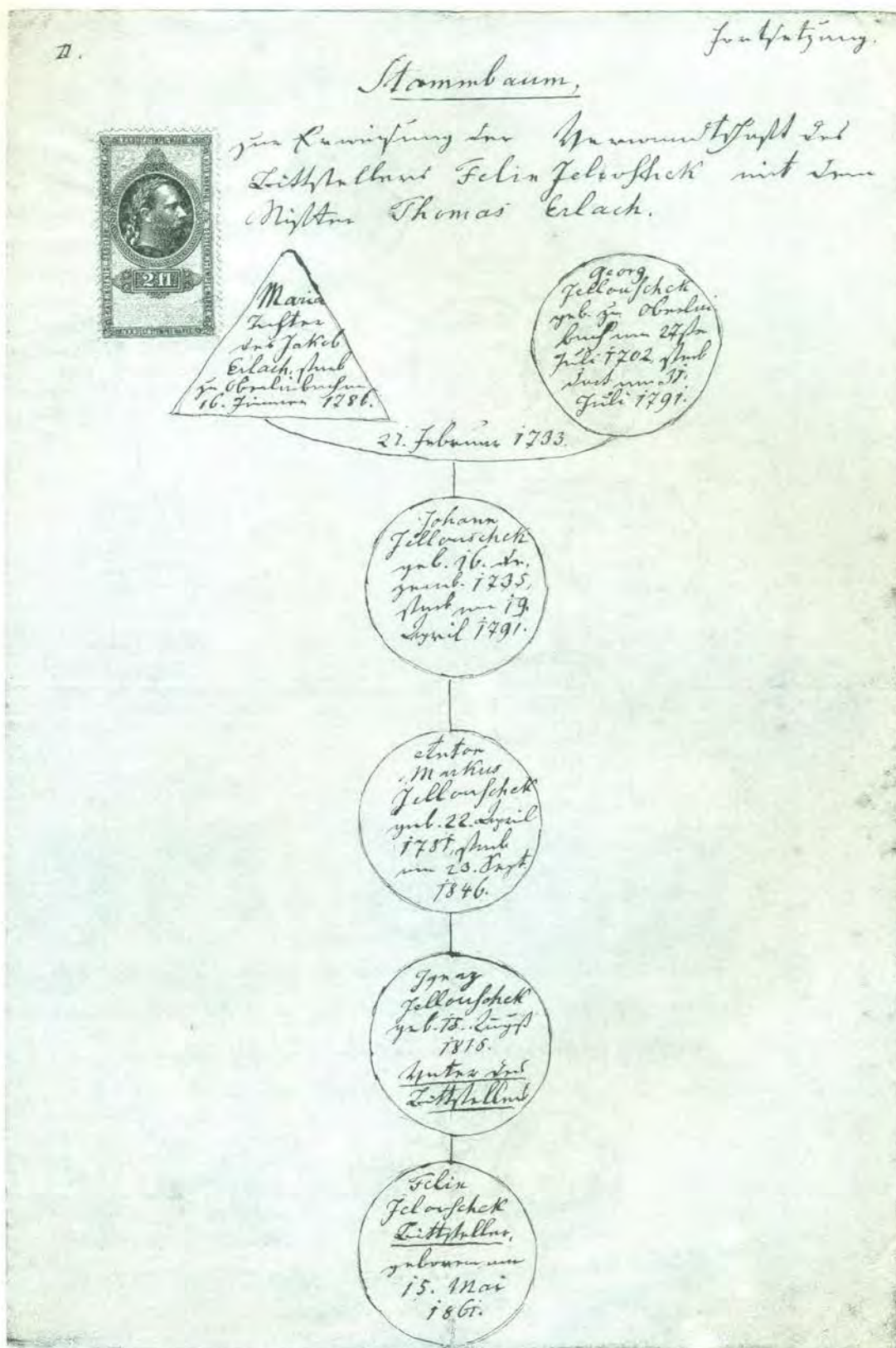
Lojze Kobi

Pri svojih rodoslovnih raziskavah sem zbral že kar nekaj družinskih arhivov. V njih se je nabralo zelo raznovrstno gradivo, včasih prave male dragocenosti, vsaj za nas rodoslovce. V sklopu tega prispevka bom omenil nekatere zanimive rodovniške prikaze. Po pravilu jih je izdelal župnik pristojne župnije. Prikazi so izdelani za različne namene, vsi pa zavidljivo oblikovno dognani, kot je bilo v tistih časih v navadi. Na enem od srečanj sem že poročal o velikem rodovniškem prikazu, ki ga je izdelal župnik Zupan in prikazuje sorodstvo pesnika Prešerna. Ta rodovniški prikaz smo si lahko ogledali tudi v NUK-u, tisti, ki smo se udeležili predavanja Nenada Novakovića: *Rodoslovne zbirke NUK-a*.

V zbirki listin družine Jelovšek iz Vrhnike je ohranjenih nekaj originalnih rodovnih dreves, ki so jih izdelali župniki, in so bili izdelani dokazovanje upravičenosti do prejemanja štipendije iz "štiftunge", danes bi rekli iz štipendijskega sklada Tomaža Erlacha, župnika iz Mošenj na Gorenjskem.

Ta je 9.7.1756 sestavil oporoko v latinščini, s katero je razdelil svojo zapuščino med sorodnike in druge dediče, umrl je čez en teden, 16.7.1756. Del svojega premoženja je namenil tudi za ustanovitev štipendijskega sklada. Iz obresti tega sklada so izplačevali štipendije potomcem njegovih sorodnikov. Leta 1779, 29. oktobra, je bila, v skladu z njegovo oporoko, "štiftunga" pri deželnem glavarstvu Kranjske ustanovljena tudi uradno s protokolom.

(Nadaljevanje na strani 25)

A) št. 3;

V prevodu se glasi uvodno besedilo na rodovniku:

Rodovno drevo, z namenom prikazati sorodstvo prositelja Feliksa Jelovška z ustanoviteljem Tomažem Erlachom. (Oseba, ki sorodstveno povezuje prositelja z ustanoviteljem štipendije je Marija Erlach, poročena Jelovšek, sestra Tomaža Erlacha in je prositelj njen pravnuk.

Pri tem je zanimivo tudi dejstvo, da je bila ta štipendijska ustanova takrat stara že skoraj 100 let in je glavnica in iz nje izhajajoče obresti dajala še vedno ohranjeno prvotno vrednost.

Pomislimo ob tem samo, kako hitro se denar v zdajšnjih razmerah izniči! Tedaj je bil to denar z zlato podlago in je bilo 100 goldinarjev po 100 letih še vedno 100 goldinarjev, torej enaka količina zlata. Vse te denarne "ustanove" ("stiftunge") so ohranile svojo vrednost prav do srede I. svetovne vojne. Po njej pa je ostala samo njihova nominalna vrednost, dejanska pa je padla na ničlo in bile so vse brezpredmetne in odpravljene. Zanimivo je ob tem omeniti primer Knaflove štipendije. Luka Knafel je zapustil premoženje v obliki stanovanjskega kompleksa z menda okrog 100 stanovanj. Iz sredstev, zbranih od najemnin za ta stanovanja, so se podeljevale Knaflove štipendije za študente Ljubljanske univerze. Ker je bila ta zapuščinska vrednost opredmetena v obliki nepremičnine, ima še dandanašnji svojo vrednost in se ta štipendija še danes podeljuje. Enak primer je Oražnov študentski dom v Ljubljani. Izhaja iz zapuščine dr. Oražma in še danes služi kot bivališče študentom medicine sredi Ljubljane. Vsakdo ve, kaj bi bilo z zapuščino, če bi bila dana v denarju. (Dober nauk tudi za današnji čas!)

Barthol. Jarc, gnb. 16. August 1729.

Copuliert 1808. Mina Jamnik gnb. 16. August 1781. Johann Jarc, gnb. 5. Juni 1773.

Copuliert 1796. Margareta Jarc. Nicolaus Jamnik, gnb. 16. August 1753.

Copuliert 11. Feb. 1816. Ignaz Jelovšek gnb. 7. Jänner 1813. Anna Jarc, gnb. 18. Juli 1821.

Maria Jamnik gnb. 13. Febr. 1801. - gnb. Febr. 1851. Nistnam.

Ignaz Jelovšek gnb. 5. Februar 1849.

Supplicand.

50 kr. 50 kr. 30 kr. 1 fl. 1 fl.

für die Richtigkeit obigen Auszuges aus den Pfarrbüchern der Pfarren Zayer, Preska, und Oberlaibach, sowie die nachfolgenden zusammenfassenden Localangaben.

Zayer am 30. December 1862.

Preska am 30. Dec. 1862.

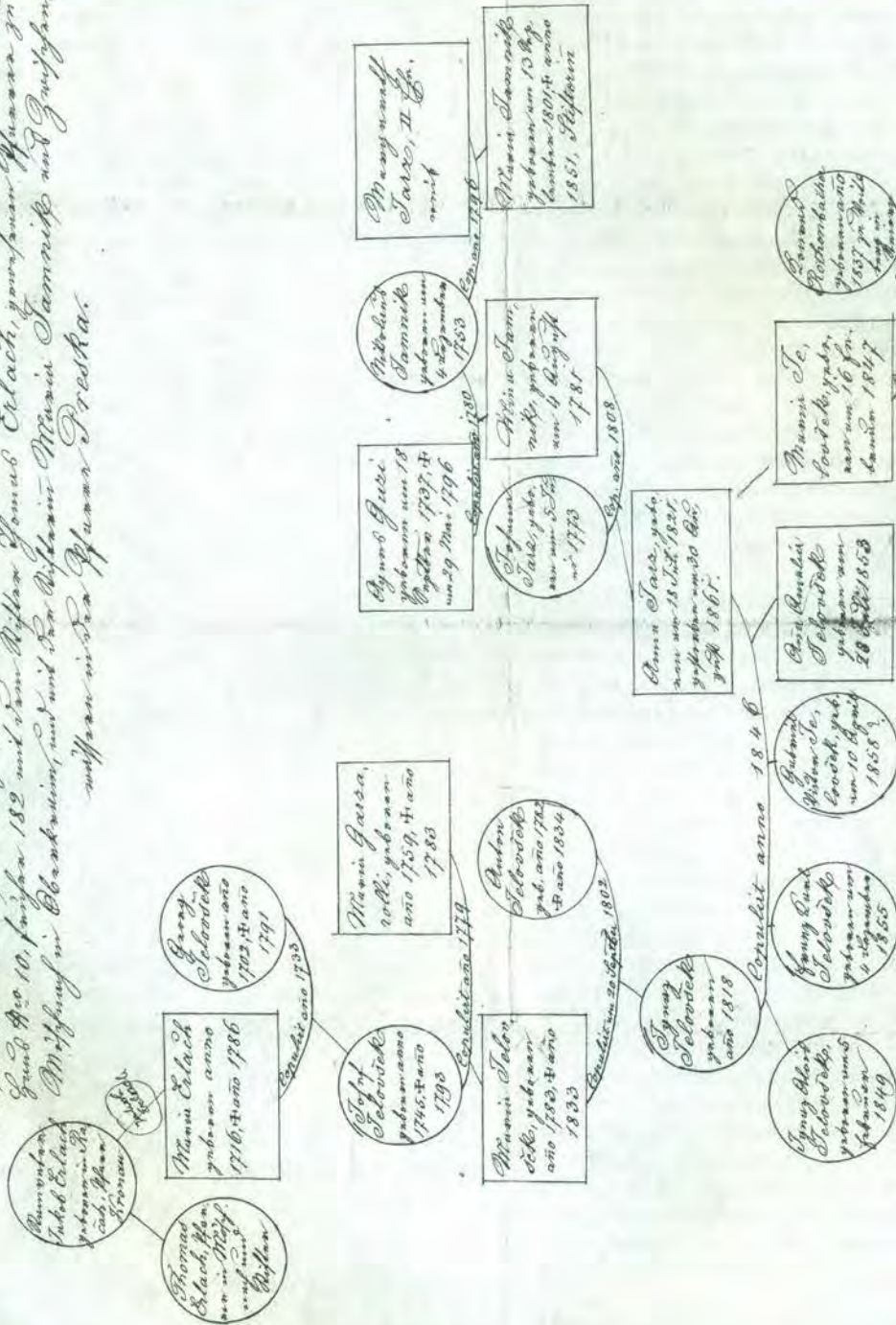
Herrn Oberleibach am 5. Jänner 1863.

Anton Kerschbaum
Hammelfeld.

B) št.1: Tu je 13 letni Ignac Jelovšek zaprosil za štipendijo iz sklada Marije Jamnik. Ker je bilo sorodstvo z njo podano preko ženskih oseb iz treh različnih župnij, je bilo potrebno ta rodovnik potrditi v treh župnijah: 1. Zayer (Sora), 2. Preska pri Medvodah, 3. Vrhnika. Besedilo na čelu te listine se glasi v prevodu: Za pravilnost izvlečkov iz farnih knjig v farah Sora, Preska in Vrhnika, jamčijo naslednji uradni farni podpisi:

Stambaum

Lusthause des Baronessenvielfaltig Edelgrauen Ignaz Alois Jelovšek aus Oberleibitz
 Grund No. 10, fariha 182 und dem Rylter Ignaz Erlach, gornjaner Wauer zu
 Miffung in Oberleibitz, und mit der Rylterin Maria Jamnik und Zueffern
 wiffen in der Wauer Preska.

Der Rylter Ignaz Erlach Baronessenvielfaltig Edelgrauen Ignaz Alois Jelovšek aus Oberleibitz
 Grund No. 10, fariha 182 und dem Rylter Ignaz Erlach, gornjaner Wauer zu
 Miffung in Oberleibitz, und mit der Rylterin Maria Jamnik und Zueffern
 wiffen in der Wauer Preska.

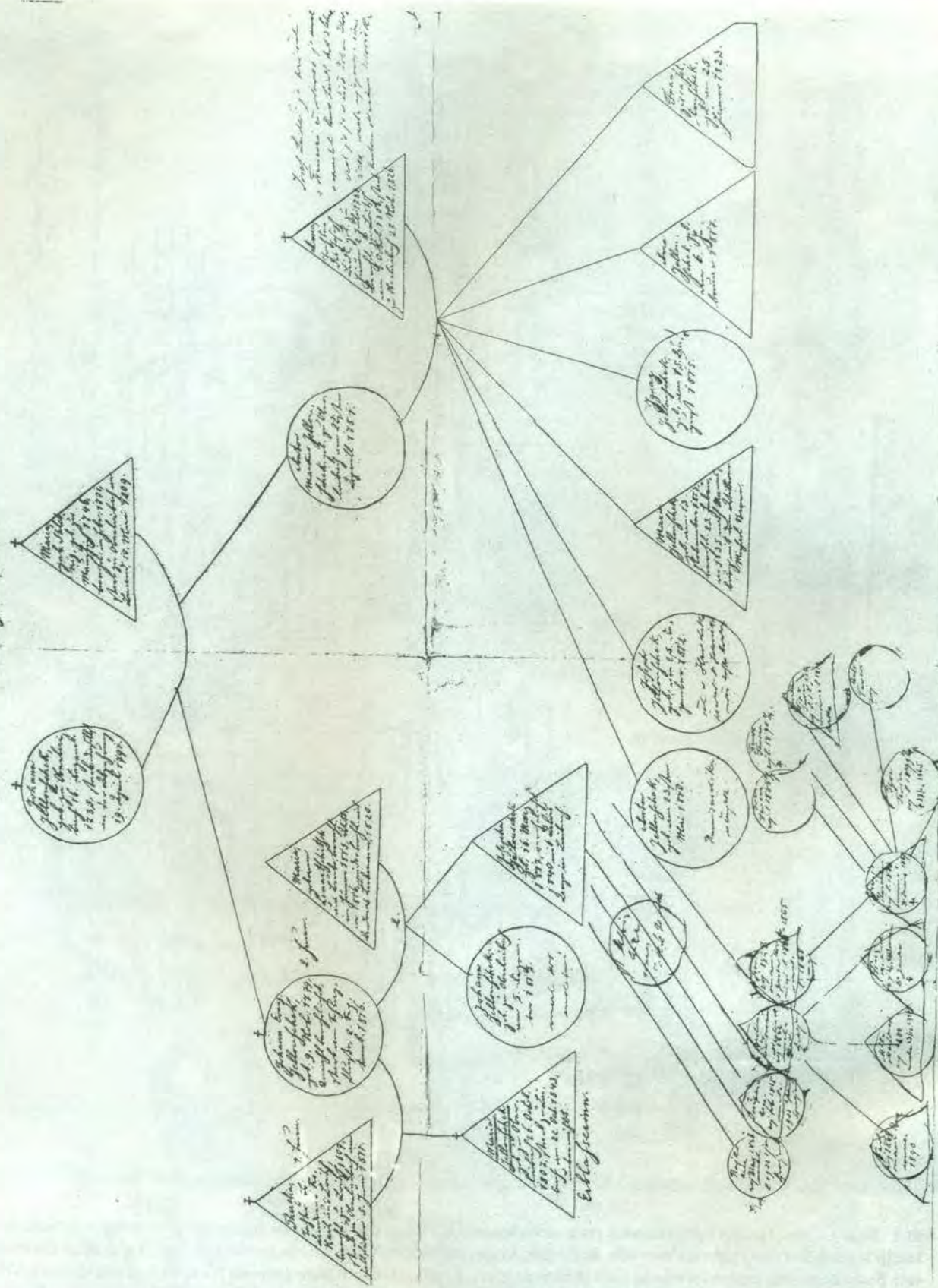
Ignaz Erlach

C) št.1 Tu je 17 letni Ignac Alojzij Jelovšek (ista oseba kot pod B 1), zaprosil kar za obe štipendiji: 1. po Tomažu Erlachu in 2. po Mariji Jamnik, ker je bil z obema v sorodu. Rodovnik, ki spremlja to prošnjo je zato še posebej zanimiv, ker družiti ti dve družinski veji. Besedilo na čelu tega rodovnika se glasi: Rodovno drevo, ki prikazuje sorodstvo gospoda Ignaca Alojzija Jelovška iz Vrhnik, hiša št. 10, preje 182, z ustanoviteljem Tomažem Erlachom, bivšim župnikom v Mošnah na Gorenjskem in z ustanoviteljico Marijo Jamnik iz Medvod v fari Preska.

Pod rodovnikom pa je besedilo: Pravilnost tega rodovnika potrjuje, potem ko je pregledal potrebne dokumente, farni urad na Vrhniku 2. marca 1866. Zanimivo pa je ugotoviti, da je ta rodovnik, kljub tej overovitvi pravilnosti, le netočen. Namreč med Marijo Elach in Jakobom Erlachom je še en Jakob Erlach, Marijin oče. Ta drugi Jakob Erlach je brat Tomaža, tako je Marija nečakinja Tomaža Erlacha. To potrjuje tudi Tomaževa oporoka. Kasneje so tudi to ugotovili in je v zapuščini ročno skiciran rodovnik, ki to potrjuje.

Stammtafel

Zur Erwähnung der nächsten Verwandtschaft der am 22. Oktober 1843 zu Ljubark verstorbenen Maria Jelovšek.

D) št.1 Nomen tega rodovnika je razviden že zgoraj. Besedilo na čelu tega rodovnika pa se v prevodu glasi: Rodovni prikaz, ki prikazuje bližnje sorodstvo, dne 22.oktobra 1843 v Ljubljani umrle Marije Jelovšek.

Iz omenjeni zbirki listin bi tule omenil zlasti naslednja rodovna drevesa:

A kot priloga k prošnji za štipendijo iz sklada Tomaža Erlacha:

1. Jakob Luckmann, rojen 1821
2. Leta 1851 Raimund Arze, rojen 1841 star 10 let
3. Felix Jelovšek, rojen 1861

B kot priloga k prošnji za štipendijo iz sklada Marije Jamnik (podatkov o ustanovitvi sklada nisem našel):

1. Leta 1862 Ignac Jelovšek, rojen 1849 star 13 let

C kot priloga k prošnji za štipendijo iz obeh skladov, Tomaža Erlacha in Marije Jamnik:

1. Leta 1866 Ignac Alois Jelovšek, rojen 1849 star 17 let

D V isti zbirki listin pa je tudi:

1. rodovnik, ki je sestavljen z namenom, dokazati sorodstvena razmerja zaradi dediščine po umrli Mariji Jelovšek, ki je umrla brez direktnih potomcev. Zanimivo je, da je v tej listini navedena tudi družina pisatelja Ivana Tavčarja, ki vstopa v to sorodstvo preko žene Franje Košenini.

()

Župniki kot rodoslovci v 19. stoletju

Mag. Stanislav Južnič

Povzetek

Objavljamo arhivske podatke o izdelovanju rodoslovnih dreves v preteklem stoletju. Čeprav niso ohranjene vse listine, vidimo da so bili tedanji župniki skrbni rodoslovci s posebnim posluhom za lepoto izdelka.

Uvod

V arhivu župnije Fara v Kostelu hranijo več risb družinskih dreves potomcev družine Rački iz Rak v Kostelu, ki so se pisali tudi Marinč, Lisac itd.

Opis dokumentov

20.10.1836 je Peter Jarnevitsch (1796-1839) izdelal in podpisal rodovno drevo Mathiasa Ratschky, dijaka 1. razreda. Rodovno drevo ni vsebovalo nobenih drugih podatkov razen imen v osnovni veji, vpisanih v krogih. Dokument je bil pozneje uporabljen kot predloga za skice rodovnikov drugih vej iste družine.

Decembra 1857 je bil izdelan popolnejši dokument s fužinsko vejo družine Rački, ki je bil zapisan na papirju velikosti 21 cm x 34 cm. Gre za polovico pole, katere levi del je izgubljen in je bil verjetno prazen. Papirji te velikosti so bili tiste čase običajni. Na papirju ni vodnih žigov. Papir je bil večkrat prepognjen. S prepogibanjem je bila dobljena velikost 6,6 cm x 14,3 cm, verjetno zaradi transporta v pismo do Fužin in nazaj.

Pod naslovom "Družinsko drevo (Stammbaum)" je bil dokument frankiran z znamkami za 1 fl in 45 kr C.M. (Conventions Münze). Na

znamkah in desno od njih je zapis o namenu dokumenta. Zvemo, da je bil dokument namenjen Ignazu Račkemu, študentu v Ljubljani. Pod zapisom je družinsko drevo s sedmimi osebami po moški veji. Vsaka ima zapisano ime, priimek (Rački), kraj, dan, mesec in leto rojstva. V fužinski veji je bil kraj rojstva zapisan kot "Fužine", v veji iz Rak pa kot "župnija Kostel (Pharr Kostel)". Le pri najstarejšem zapisanem Georgu Račkemu, rojenem leta 1682, nista bila zapisana dan in mesec rojstva. Ob njem pa so zapisali opombo: "skupni oče (gemeinschaftlichen Vater)". Na dnu drevesa je vpisan "prosiliec (Bittsteller)" Ignaz Rački, rojen 27.1.1842 brez označbe kraja rojstva (Fužine). Vse osebe v drevesu so bile obkrožene s krogi premera 2,9 cm izdelanimi s šablono. Zaradi pisanja z gosjim peresom, so ti krogi izrisani z neenakomerno debelo črto. Krogi so bili povezani s tanjšo črto v smeri od očetov k sinovom. Med dedom prvega predsednika JAZU v Zagrebu Franjom Račkim (1828-1894), Blasom Račkim rojenim 27.1.1739, in njegovim bratrancom Lorencom Račkim je bila povlečena črta z nadpisom "brat (Brüder)". Zapis ne ustreza resnični sorodstveni povezavi, podobno kot tudi ne navedba o "skupnem očetu" Georgu Račkemu.

Razen pri Lorencu Račkemu (1732-25.6.1819), "župniku in ustanovitelju (štipendije, Pfarr u. Stifter)", ne zvemo ničesar o poklicih popisanih oseb. Zato domnevamo, da so bila rodovna drevesa izdelana kot opis sorodstvenih vezi prosilca z L. Račkim zaradi pridobivanja štipendije iz ustanove, ki jo je slednji zapustil svojim sorodnikom.

Pod družinskim drevesom je bila zapisana opomba, da je na osnovi krstnih knjig in zapisov v župnijskih uradih (Fužine in Fara) dognana pravilnost narisane drevesa. Prifarski župnik Ignac Jerin (24.7.1798-1867) je s podpisom in pečatom potrdil pristnost zapisa dne 17.12.1857, župni administrator Ferdinand Pleše pa je storil enako v Fužinah dan pozneje. Barva črnila na pečatih, dataciji in podpisih je svetlejša pri Plešetu kot pri Jerinu. Iz barve črnila in iz rokopisa se vidi, da je tekst in samo družinsko drevo izdelal Jerin.

Jerin je Ignaca Račkega, rojenega 27.1.1842, vpisal kot sina Georga Račkega, rojenega 5.3.1798. Pozneje je on ali njegov naslednik zapis prečrtal s svinčnikom. Na levi strani od Georga Račkega je s svinčnikom dopisal sina Antona Račkega iz Fužin in vnuka Vincenz Račkega kot "prosilca". Gotovo gre za osnutek drugega družinskega drevesa, to pot za potrebe Vincenza Račkega, ki je bil prav tako upravičen do sprejemanja štipendije pokojnega sorodnika L. Račkega.

Dva do sedaj evidentirana končna izdelka župnijske pisarne zadevata vnuka bratranca in brata L. Račkega. Oba ohranjena dokumenta imata vrisane samo moške potomce orisane s krogi v obeh osnovnih vejah, ki sta peljali od skupnega prednika do ustanovitelja štipendije in do prosilca za štipendijo. V številnih ohranjenih skicah za te in druge izdelke so zapisovali tudi ženske potomce v pravokotnikih vrisanih z ravnilom ali prostoročno. Najmlajša izmed do sedaj evidentiranih skic, izdelana že v 20. stoletju, uporablja za oznako oseb v drevesu poleg krogov tudi enakokrake pravokotne trikotnike, ki niso bili vrisani s šablono.

Ustanova Lorenza Račkega

L. Rački je bil župnik v župniji Kostel, po osamosvojitvi župnije Banja Loka pa v župniji Fara polnih 46 let. Še po upokojitvi je dve leti oskrboval župnijo dokler je 11.7.1817 ni prevzel njegov kaplan in sorodnik Juraj. L. Rački si je pridobil precejšnjo premoženje in je z njim 27.2.1815 ustanovil štipendijo s štirimi obligacijami in skupni vrednosti 7000 fl. Med drugim je bila ustanova namenjena šolanju Lorencovih sorodnikov iz Rak št.2 v znesku 12 fl letno (str.3), dokler bo hiša naseljena. Če pa bi se hiša izpraznila, bi štipendija pripadla fari Kostel (Arhiv župnije Fara, str.4).

27.2.1805 je L. Rački podpisal testament, ki je bil potrjen v Ljubljani 7.7.1805. Povzetek testamenta hranijo v arhivu župnišča pri

Fari. Ustanova Račkega je bila 1.1.1804 sestavljena iz štirih delov po 3675, 1000, 2100 in 225 fl, skupaj 7000 fl (str.1).

Na 7. in 9. strani L. Rački zapoveduje, naj se del obrestni ustanove 7000 gld v znesku 113 gld 15 kr dvakrat na leto, 15. marca in 10. aprila, razdeli med reveže. Prednost naj imajo župnikovi sorodniki. Od obrestni ustanove naj se porabi letno po 104 fl za sv. maše za "dušo samega župnika in njegovih staršev" (str.1), po 4 fl pa za maše in večno luč na glavnem oltarju pri Fari (str.2). Iz te ustanove naj bi se sorodnikom Račkega dajalo po 12 gld na leto (str.3). Vsako leto naj bi se dajalo še po 25 fl dote dvema nevestama, skupno 50 fl (str.5). Dvakrat na leto naj bi prifarski župnik razdelil po 113 gld in 15 krajcarjev med reveže (str.7).

Lorencov domnevni nečak Jakob Rački, rojen leta 1776, je leta 1825 vložil tožbo za izplačilo dela stričeve zapuščine (Pokoren, 179; Gregorič, 1933). Živel je v Velikem Selcu pri Skradu, kjer se neki Anton Rački omenja že leta 1774, Jakob Rački pa leta 1794. Rački so bili v bližnjem Skradu že prej: Leonard leta 1694, Mihael pa leta 1731 (Burič, 1981, 206-207).

Tako so bili Rački v Skradu in v bližnjem Velikem Selcu naseljeni že kmalu potem, ko se leta 1681 prvič omenjajo v Rakah. Jakob Rački iz Velikega Selca je bil lahko potomec Račkov iz Skrada in okolice in ne nečak L. Račkega. Zato je zahtevek Jakoba Račkega po deležu zapuščine župnika L. Račkega sprožil sodni spor, saj prifarski župnik Matej Juraj (31.8.1777-1830), brat moža nečakinje L. Račkega, ni hotel izplačati denarja domnevemu hrvaškemu sorodniku. V pravdi je pričal tudi (neki drugi) Matej Juraj iz Vimola. Rzsodba v sporu nam ni znana (Žagar, 1983, 142-143 in Gregorič, 1933).

Juraj je bil posvečen leta 1803, nato kmalu nastavljen pri Fari za kaplana. Leta 1817 je postal rektor prifarske župnije, kjer je umrl leta 1830.

Ustanova Račkega je delovala do prve svetovne vojne. Revnejši so hodili po miloščino (Almosen, ajmožna), neveste pa so sprejemale pomoč.

Zaključek

Rodoslovna dejavnost prifarskih župnikov povezana z ustanovo L. Račkega nam kaže, kako stara so rodoslovna raziskovanja na naših tleh. Gotovo se tudi sodobni rodoslovec lahko iz njih marsičesa nauči.

Literatura in viri

- Burič Antun, Povijesna antroponomija Gorskog Kotara u Hrvatskoj, Rijeka 1979, 2. izdanje 1983
- Gregorič Jože, Pozabljene obletnice, Nekaj neurejenih listov iz zgodovine duhovnikov v Kostelu, Slovenec, Ljubljana, 26.1.1933
- Južnič Stanislav, Prilozi za rodoslov Franje Račkog, Vjesnik PAR, Rijeka, 37 (1995) 335-349
- Pokorn Fran., Nadškofijski arhiv v Ljubljani, Fond Škofijski arhiv, Šal/7, Fascikl 35, Fara pri Kočevju (v Kostelu)
- Rački Lorenc, Stiftbrief, 27.2.1805, 10 strani, Arhiv župnije Fara
- Žagar-Jagrov Jože, Kostel, Ljudje in zemlja ob Kolpi, Kočevje, 1983

Prenos arhivskega gradiva na računalniški medij, XII. del

Peter Hawlina

V vseh dosedanjih prispevkih te serije, sem skušal prikazovati samo prednosti, ki jih raziskovalcem prinaša delo z računalnikom in zlasti tiste prednosti, ki bi ali smo jih deležni takrat, kadar do potrebnih informacij pridemo prek datotek na računalniku. V tem primeru skoraj ni več važno, ali so te datoteke na našem domačem računalniku, na računalniku nekega raziskovalnega centra, kot jih imajo npr. mormonski raziskovalni centri, ali pa so neznano kje, vendar dostopne prek omrežja. V dosedanjih prispevkih sem omenjal, kakšne in kolikšne so te datoteke v različnih deželah, o njihovem pospešenem razraščanju, trendih in perspektivah. Vselej sem skušal s tem vnesti nekaj spodbude, da bi tudi Slovenci začeli slediti zavirljivim projektom in uspehom naših zahodnih sosedov. Pri tem bi naše društvo lahko močno sodelovalo, če ne bi prevzelo kar vodilne vloge.

Pri vsakem projektu smo vajeni prikazovati prednosti; pri tem pa radi spregledamo in zanemarimo vse nevšečnosti, različne negativne posledice ali celo nevarnosti. Tako je tudi pri obravnavani zadevi. Računalnik sam in delo z njim vse preradi prikazujemo kot čudežno orodje in mu včasih pripisujemo številne nezaslužene attribute. Pogosto imajo prav tisti, ki imajo računalnik za nepotrebno navlak, ki bolj škodi kot koristi. To se vedno dogaja, kadar se ne uporablja premišljeno, to pa ni tako poredko.

Vseh negativnih plati, ki jih prinaša delo z računalnikom tule ne bom znal opisati, kot ne znam opisati vseh pozitivnih. Morda bom koga spodbudil, da bo načeto dopolnil še s svojimi pogledi in izkušnjami. Pomembno je, da se, kolikor je le mogoče, zavedamo obojega, pridobitev in nevarnosti.

Trajnost računalniškega zapisa

Ta je razmeroma kratka. Zaenkrat se ne more primerjati s trajnostjo klasičnih zapisov, ti so zlasti na papirju. Naj ima računalniški zapis po skoraj vseh drugih kriterijih ogromne prednosti, v trajnosti se s papirjem ne more primerjati. Današnji zapis čez nekaj let ne bo več berljiv. Pri tem moramo upoštevati obe glavi sestavini, ki tvorita računalništvo: strojno in programsko opremo. Nikoli ne vemo, kako dolgo bo neka od uporabljenih sestavin še uporabna. Vsaka od njih ima omejeno življenjsko dobo. Zato zlasti za arhivsko gradivo velja, da lahko v nekaj letih postane neuporabno, če nismo poskrbeli, da je oblika arhiviranja sledila in se prilagajala zahtevam napredka.

S trajnostjo zapisa povezanim nevarnostim pa se pri svojem domačem delu navadno brez velikih težav izognemo. Tisti, ki pri rodoslovnih raziskavah uporabljamo računalnik, imamo navadno večino aktualnih datotek na vgrajenem disku. Vsakič, ko se stanje oz. vsebina teh datotek spremeni, pa si naredimo vsaj eno kopijo na disketo. Priporočila za izdelovanje rezervnih kopij so različna, vsakdo ima še kak svoj poseben način. In če bi se našel kdo, ki tudi v vse prepise ne bi zaupal, bi si lahko za skrajno silo hranil tudi iztiskane kopije svojih najbolj dragocenih datotek.

Razmeroma majhna trajnost zapisa torej za raziskovalca, ki ne dela z dolgimi prekinitvami, ne predstavlja velike nevarnosti. Drugače je tam, kjer je nekdo opravil večje raziskovalno delo in rezultate shranil v domač ali kak drug arhiv. Morebitno nadaljevanje čez nekaj let bi znalo biti problematično, še zlasti za tistega, ki bi rad nadaljeval

V mariborskem škofijskem arhivu pripravljajo vodnik po matičnih knjigah in drugih zbirkah, ki jih hranijo v tem arhivu. Vodnik bo izdelan predvidoma do letošnje jeseni in ga bo moč kupiti na disketi. Poroča Tone Kos.

delo za nekom drugim. Ta si bo najbrž z računalniškimi pripomočki, programi in podatki bolj malo pomagal, naj so ti še tako pripravniki in jim pripisujemo še tako fantastične zmogljivosti. Zato se moramo pri svojem delu zavedati, da je naše gradivo na računalniku dokaj zanesljivo, če ga kolikor toliko redno uporabljamo, recimo vsaj enkrat mesečno.

Neenake kopije

Ta problem je po mojem mnenju hujši. Za kaj gre? Raziskovalci imajo navado, da si rezultate svojih raziskav radi izmenjujejo, če je mogoče po pravilu "daj - dam". Vsebin, ki sta si ju raziskovalca zamenjala sta enaki samo ob izročitvi ali zamenjavi. Vsak od njiju bo na prejetih podatkih delo nadaljeval. Vsebina se bo spremenila in kljub nekaterim programskim pripomočkom za sledenje vnesenih sprememb, ki so vgrajeni v rodoslovne programe, tudi v Brother's Keeper, bo tem spremembam težko slediti. Raziskovalca, ki sta si podatke izmenjala, si jih po vnesenih spremembah ne bosta mogla več. Nekoliko nerodna situacija. Navadno je namreč tako, da sta izmenjanim podatkom oba kaj dodala in spremenila. Če sta imela interes, da sta si izmenjala neko začetno stanje, imata toliko večji interes, da si zamenjata tudi novo, bolj popolno. Ker je skoraj nemogoče vedeti kaj vse je eden ali drugi medtem spremenil, je tudi zelo težko na zanesljiv način spremljati napredek enega ali drugega. Še mnogo bolj pa se zaplete, če je namesto dveh lastnikov neke izhodiščne datoteke takih več. Skoraj vsak rodoslovni program ima za reševanje teh problemov vgrajene neke možnosti. mislim pa, da neke enostavne in zanesljive še nima nobeden. Spet vabim tiste, ki morda veste, kako bi na enostaven način rešili težave neenakih kopij, da to poveste.

Kakovost podatkov

Vsak resen raziskovalec bo zbiral samo kar se da kakovostne podatke. To so navadno tisti, ki so bili pridobljeni iz primarnih virov, to je predvsem iz matičnih knjig. Ob podatku bo resen raziskovalec želel tudi navedbo vira. Sekundarni viri, pa naj bodo ti na papirju ali na računalniški datoteki pa navedbe vira navadno nimajo. Kljub precejšnji uniformiranosti, ki jo narekujejo rodoslovni programi pa smo priča še večji raznolikosti pri načinu dela različnih raziskovalcev. Redki so tisti, ki poznajo in upoštevajo pravila stroke in pravila, ki jih priporočajo avtorji računalniških programov. Vse to močno otežuje izmenjavo podatkov. Marsikateri raziskovalec bo zato raje ponovno opravil dolgotrajne in morda celo drage raziskave, namesto, da bi tvegal in v svojo zbirko uvrstil manj zanesljive podatke. En sam dvomljiv podatek razvrednoti celotno zbirko.

Omenjali smo že izredno obsežne zbirke podatkov, ki so tudi nam nam dostopne po Internetu, cederomih, disketah in podobne. Ravno te velike zbirke pogosto ne navajajo vira vnesenih podatkov. Tako se za strogega rodoslovca znajdejo v kategoriji nezanesljivih podatkov. Ta jih bo uporabil šele takrat, ko se bo o njihovi zanesljivosti zadostno prepričal. V enem od prejšnjih nadaljevanj iz te serije sem že pisal o zahtevah po popolnosti in zanesljivosti, ki jo za vključevanje v skupne podatkovne zbirke predpisuje Genealogical Society of Utah (Mormonska cerkev), ki se ponaša z najbogatejšimi rodoslovnimi zbirkami podatkov.

()

Kaj delamo

Nekaj nasvetov in neznank

Marijan Kranjc

Sem rodoslovec samorastnik in delam brez računalnika.

Prve rodoslovne podatke sem začel zbirati že leta 1985, načrtno pa takoj po upokojitvi oktobra 1990. leta, ko sem kot prvi Slovenec - general zapustil JLA. Julija tega leta sem namreč zvedel za strogo varovani načrt vojaškega posega proti Sloveniji in se takoj odločil: brez mene! S činom general-majorja in na položaju načelnika štaba bitolskega korpusa sem zahteval upokojitev, v zahtevi pa sem povedal, da ne želim služiti interesom četniškega, ustaškega, belogardističnega in muslimansko-fundamentalističnega značaja!

Tri leta sem načrtno in sistematično zbiral podatke pri sorodnikih, v civilnih in cerkvenih arhivih, po matičnih in župnijskih uradih, tudi v tujini, v domači in tudi literaturi.

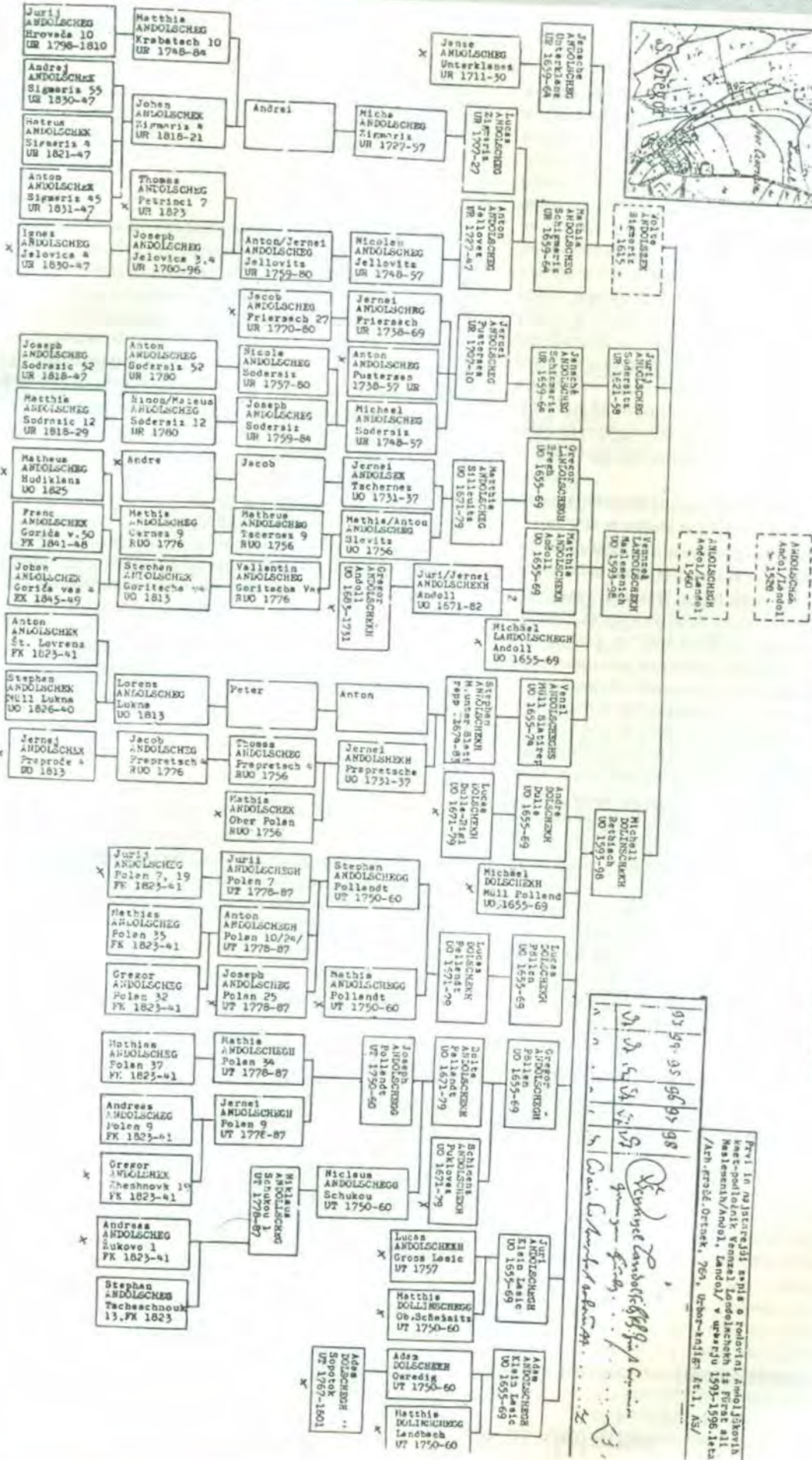
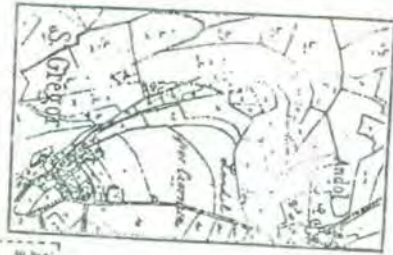
Dva rodovnika sem raziskal 'do konca'. Andoljške do leta 1520 in Koroške do 1550. Za naprej najbrž ni več dokumentov. Pri dveh vejah še nisem izčrpal vseh možnosti, tako sem za Kranjce prišel do leta 1650 in za Kljune do 1530. Precej sem že raziskal še veje po priimkih Roškar, Sagaj, Virant, Prijatelj, Tekavec, Marolt in še mnoge druge. Vse rodovnike sem lastnoročno uredil, za vsakega napisal kratko zgodovino rodovine in jih v obdobju 1993 do 1995 razposlal na več kot 100 naslovov. S kopiranjem in poštnino sem imel za okrog 50.000 SIT stroškov, kar pa je majhen vložek za stotine besed zahvale, pisem in nekaj daril. Vsekakor pa mi je največ pomenilo zadovoljstvo mojih otrok in vnukov, pa tudi njihovih vrstnikov, ko so zvedeli za svoje daljne prednike. Svojevrstno je bilo tudi priznanje akademikinje iz rodu Andoljškovih, ki je dejala, da je videla mnogo grofovskih rodovnikov, da pa je najbolj ponosna, da ima rodovnik tudi njena tlačanska rodovina!

Šele 1995. leta sem zvedel za SRD in se takoj naročil na Drevesa. Članskih srečanj in strokovnih sestankov (predavanj) se nisem udeleževal, ker sem svoje delo pač končal. Vseeno pa sem z zanimanjem prebral Drevesa in drugo literaturo, ker se še vedno vračam na nekatere nerešene probleme in neznanke.

Ker sem si nabral nekaj izkušenj, se mi zdi smiselno, da vsaj začetnikom posredujem nekaj nasvetov, ki jih še nisem zasledil v Drevesih.

Kdor želi sestaviti čimbolj popoln rodovnik - korenine, glavno in vzporedna debla, začetne (glavne) in postranske (izumrle) veje, se mora prej ali slej lotiti tudi graščinskih, cerkvenih in samostanskih urbarjev in arhivov, saj je bila večina naših prednikov podložnikov posvetne in cerkvene gosposke! Pregledati je treba stare zemljevide graščin in samostanov, literaturo o gradovih na Slovenskem, povprašati v Arhivu Republike Slovenije za graščinske urbarje in arhive, v škofijskih arhivih pa za cerkveno in samostansko posest, urbarje in arhive. Sam sem imel zelo koristen pisni stik z arhivarjem samostana Šentpavel na Koroškem, pa turi z arhivom križnega reda na Dunaju. Pregled urbarjev je sicer zelo zamudno opravilo, tri mesece sem pregledoval okrog 50 urbarjev iz Turjaka, Ortneka in Ribnice, vendar so rezultati presenetljivi. Konkretno: za rodbino Andoljšek, sem za obdobje 1593 - 1853 sestavil vrh rodovnika za sedem rodov oziroma gospodarjev podložnih kmetij (mlinov), ki nam zelo točno po kraju in samo približno po času, beležijo verigo moških naslednikov, kar je razvidno iz slike.

(Faksimile na naslednji stran)

Rekonstrukcija razvoja ANDOLJSKOVE rodovine 1593-1857. po podatkih iz grafičnih urbarjev

Ker so urbarji za Ribnico in Ortnek starejši (1573) od matičnih knjig (1662), je tudi očitno, da vrh rodovnika tvorijo dva ali trije rodovi po moški liniji, če upoštevamo, da so se ženili v starosti 30 - 40 let. Rodovnik, sestavljen s pomočjo urbarja je zelo uporaben 'smerokaz' za iskanje podatkov v matičnih knjigah in tako zelo olajša delo, ki je potrebno za sestavljanje rodovnika po družinah, a od leta 1770 pa tudi po hišne številke.

Priporočam, da skrbno preverite vsebino graščinskih, cerkvenih in samostanskih arhivov, pa tudi cerkvenih kronik. Urejeni graščinski arhivi (Ribnica, Ortnek) vsebujejo dragocene rodovniške podatke. Zato je treba natančno pregledati vsako zbirko (sodno, vojaško, policijsko in druge). Potrebno je znati nemško in brati gotico. Našel pa sem tudi slovenske zapise iz leta 1593 (meje ortneškega gospostva) in iz leta 1699 (zagovor na sodišču v Ribnici ortneskega kmeta Stephan Andolschega).

Cerkvene matične knjige raziskujte po naslednjem vrstnem redu. Najprej poročno, nato krstno (rojstno) in mrliško. Tako rojstva otrok in datume smrti iščete šele po porokah. Priporočam, da vsako knjigo ali zbirko pregledate po dvakrat! To vem iz lastne izkušnje, saj sem nemalokrat pri drugem pregledu našel kak dragocen podatek, ki sem ga pri prvem spregledal. Posebej priporočam, da ne iščete samo določenega priimka, temveč pazljivo preberete prav vse vpise! Meni se je to bogato obrestovalo prav pri določanju vrha rodovnika. Navedel bom dva primera:

- Prvi podatek o Andoljškovih ima datum 19.8.1664, ko je bil rojen Stephanus, sin Matthie Andolsek in Ursule iz Sigmariz (Žimarice), kar pomeni, da je bil Matthia rojen okrog 1620 - 1630, njegov oče pa okrog 1580 - 1590. Ta bi lahko predstavljal skrajnega prednika, če bi našel njegovo ime. Našel sem ga posredno! Namreč, 28.1.1663 je bil v istem kraju rojen Matthias očetu Stephanu Saizu in materi Marini, katere oče je bil Wolte Andolszek, priči pa Peter Koser in Ursula Andolszek. Tako sem dobil ime za vrh žimarskega debela od približno 1590. Dobil sem podatek za dve starejši generaciji, Wolte Andolszek pa je z letom 1590 postal nosilec enega od vzporednih debel!

- Dne 25. 1. 1688 je bila rojena Helena, očetu Coroschag Gregoriju in materi Luciji v vasi König (Kraljevici). Gregor postane tako prvi znani začetnik Korošakovega rodu, rojen okrog leta 1560-1660. No, pri rojstvu Marije Domanco, 27. 3. 1692 v vasi Wolehnetzen (Bolehnečici) očetu Jacobi Domanco in materi Ursuli Seidela, katere oče Coloman je bil poročen z Mario Koroshag! Torej spet podatek za dve starejši generaciji, saj so bili starši Marije Korošak rojeni okrog leta 1550! To pa je spet skrajni doseg v raziskovani veji.

Kdor želi pridobiti zelo zanesljive podatke, zlasti zemljiške, naj v ARS zaprosi za franciscejske protokole in pripadajoče katastrske mape od leta 1823 dalje. Ti prikazujejo celotno zemljiško posest, davčne obveznosti, kupoprodajne pogodbe (do leta 1870), posebno zanimiv pa je izpisek premer in cenitev iz zemljiško posestne pole (1879) s pripadajočimi katastrskimi mapami. Toliko o nasvetih. Zdaj pa še dve neznanki.

Omenil sem že rodovnik Korošakovih od 1550. oziroma 1688. leta, s korenino debela v vasi Kraljevici pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Seveda sem skrbno raziskoval tudi izvor priimka. Po družinskem izročilu naj bi njihovi predniki prišli iz Koroške, vendar takim strokovnjaki pripisujejo le ime Korošec. Zato sem iskal v bližnji okolici in našel zaselek Borošak (Woroschag), sredi Haloz pa zaselek Korošak! Takoj sem se podal tja, prepričan, da bom zlahka rešil uganko. Najprej sem se začudil, ko so mi domačini povedali, da gre za zaselek Korošek in ne Korošak! V ARS sem v katastrski mapi iz leta 1823 sicer našel zaselek Koroschegg s tremi hišami v gozdu, ta se omenja tudi v cerkvenih matrikulah župnije Majšperk iz leta 1757, vendar nikjer nobenega Korošaka! V sosednjih vaseh sem našel dva priimka Korošec in enega Korošek. Iznad Kraljevcev,

v sosednji župniji Sv. Antona (Cerkvenjak), sem v zaselku Čagona za 1715. leto sicer našel nekega Koroschek Petrusa, vendar je župnik očetov priimek kasneje zapisal kot Koroschagg, pa se mi podatek ni zdel zanesljiv, razen tega da je župnik zapisal kakor je slišal, torej da je možna izpeljanka Korošec - Korošek - Korošak! Nadaljeval sem z raziskavo in prišel do presenetljive domneve, da je priimek Korošak verjetno hrvaškega izvora! V cerkveni kroniki župnije Sv. Jurij ob Ščavnici je namreč zapisano, da so Kraljevci (König) hrvaška naselbina, ki je skupaj s sosednjimi dvori Blaguš, Grabonoš, Čakova in Galušak (zraven je Borošak) predstavljala močno vojaško oporišče pred turškimi napadi. O hrvaškem poreklu Kraljevcev še danes pričajo ohranjeni priimki Bolkovič, Antonič, Simonič, Trstenjak in drugi. Po statusu animarum omenjene župnije so eni od treh Korošakovih družin rekli po domače Hrvatovi. Domneva je doživela ostro kritiko, češ, mi pa prleški Hrvatje! Bil bi zelo hvaležen za vsakršno informacijo o izvoru priimka Korošak, pa tudi kasnejše izpeljanke Koroša.

V Krajevnem leksikonu dravske banovine sem npr. za omenjeno vas Kraljevci našel podatek, da je po otokarskem deželnoknežjem urbarju iz leta 1267 štela 10, leta 1445 pa že 16 kmetij. V knjigi zgodovinarja Milka Kosa Srednjeveški urbarji za Slovenijo iz leta 1939 je navedeno, da podatek izvira iz knjige A. Dopscha: Die I. Gesamturbare der Steiermark. Zato me zanima, če je kdo pregledoval omenjene otokarske urbarje, kje se nahajajo, posebej pa, če vsebujejo za navedena leta poimenski pregled kmetov - tlačanov po vaseh ali pa samo število kmetij. Za vsako informacijo se vnaprej zahvaljujem. (Litijaska 62, 1119 Ljubljana.)

()

Kaj delajo

Rodoslovne raziskave s pomočjo računalnika v Avstriji

Peter Hawlina

Nekoliko nenavadno je, da vemo precej več o stanju na področju rodoslovja v vsaki deveti deželi, o bližnjih sosedih pa skoraj nič. V zadnjem času smo si sicer začeli izmenjavati rodoslovne časopise tudi z avstrijskim Adlerjem in italijanskim društvom, vendar iz njih še ni bilo mogoče dobiti vtisa o celovitejšem dogajanju v teh deželah. Zlasti zanimive bi nam bile primerjave z drugimi zahodnimi deželami in seveda z nami. Zanimalo bi nas, če se organizirano ukvarjajo z raziskavami s pomočjo računalnika in kako razbivita je ta podpora, ali so se lotili projektov, zlasti prepisov arhivskega gradiva in podobno.

O dogajanju v sosednji Avstriji smo skušali že poročati. V zadnjem času smo navezali stik še z eno avstrijsko firmo: Institutom za raziskovanje družinske zgodovine, ki jo vodi ing. Felix Grundacker. Prosili smo ga, da bi za naš časopis podal oris stanja v Avstriji. Popolnega orisa še ni poslal, v nadaljevanju posredujemo povzetek tega, kar je zapisal v svojem zadnjem pismu.

Rodoslovje, pravi, v Avstriji še zdaleč ni tako aktualno kot npr. v ZDA. Posamezniki sicer uporabljajo računalnik za dokaj standardne namene, zlasti za shranjevanje in izpisovanje najrazličnejših

podatkov v različnih oblikah. Standardnih programov skoraj ne uporabljajo. Navaja tudi pri nas zanano pomanjkljivost programa PAF, ki ne sprejema njihovih posebnih znakov (B, ä, ö, ü).

V nadaljevanju na kratko predstavi svojo firmo, ki opravlja rodoslovne raziskave po želji naročnika. Pri raziskavah so jim v veliko pomoč računalniške datoteke, ki so jih večidel sami zgradili. Zlasti pomembna je datoteka, ki vsebuje informacije o vseh porokah, ki so bile sklenjene na Dunaju vse od takrat, ko so jih začeli vpisovati v matične knjige pa do leta 1850 ali cel 1860. Datoteka je plod večletnega lastnega dela na lastne stroške. Datoteko še dopolnjujejo, trenutno dodajajo podatke iz vojaških arhivov. Raziskovanje za področje Dunaja te datoteke močno olajšajo, niso pa jih pripravljene prodati, ker je tržišče premajhno, promet s temi podatki pa preprečuje, kot sami pravijo, neumni zakon o varovanju podatkov.

Poleg tega izdelujejo vodnike po matičnih knjigah vseh arhivov današnje Avstrije in Češke. Ti vodniki bodo čez kako leto izdelani.

Po vsem tem je videti, da je v Avstriji večje število društev, nad njihovim delom ni osrednjega pregleda, med seboj največkrat niso povezani. Gradivo je večinoma klasično in največkrat ostaja v zasebni lasti zapustnikov in se uniči ali drugače propade, če ga ti ne znajo uporabiti ali za to nimajo interesa. Ne zbirajo ga v neki centrali, kot to delajo Nemci. Društvena organizacija v Avstriji je toga, kar po njegovih besedah velja tako za Adler kot za ostala društva.

Izvajanje naročenih rodoslovnih raziskav svojim strankam zaračunava. Pogoji, obseg raziskave in podobno so predmet dogovora, ravno tako cena. Občasno raziskave vodijo tudi na področje Slovenije. Za take primere bi bil pripravljen sprejeti sodelovanje partnerja. Rezultate takih raziskav bi plačal po dogovoru ali bi opravil neko kompenzacijsko raziskavo v Avstriji ali na Češkem. Zanimajo ga naslovi raziskovalcev na Hrvaškem.

in Buflon. Te med seboj ozko sorodstveno povezane družine imajo zaradi medsebojnega razlikovanja še domača imena, ki so izpisana tudi na grobovih. Često so to tipična furlanska imena kot na pr. Anzil, Cjampnar, Culau, Fumet, Lampo, Lamput, Mole-Pom, Rausce, Jacale, Jacalute, Strade, Lius, Mistruc, Nut, Pascut, Place, Ustine, Nai, Pidrusse, Scjalotte, Sone, Tec in druga. V tem delu najdemo tudi italijanski prevod sestavka Eberharda Chraigherja "Die Craigher in Friaul" (Kraigherji v Furlaniji), ki je bil prvič objavljen v Letopisu družbe ADLER 1978, letnik 1974/78. Nadalje je izšel v Udinah leta 1990 v izdajah "Almanacco Culturale della Carnia" izčrpen sestavek Franca Gallo-a "La doppia patria di Jacob Nicolaus Craigher" (Dve domovini Jakoba Nikolaja Kraigherja). Jacob Nicolaus Craigher (1797 do 1855) je med njegovim bivanjem na Dunaju prijateljaval s Francem Schubertom, ki je uglasbil tri njegove pesmi, med njimi "Die junge Nonne" (Mlada nuna). Craigher je pisal v nemščini, milanski filozof in politik Carlo Cattaneo (1891 do 1869) je pesmi prevedel v italijanščino, tako tudi "Theures Vaterland, das mich geboren ..." ("Draga domovina, ki me je rodila ..."). Ta pesem in tudi druge tvorijo literarno znanstveno temo sestavka Franca Galla. O osebi in družini Pesnika J. N. Craigherja, iz družine Jachelutta je pisal že Eberhard Kraigher v časopisu Adler 7/1975. Tudi v Carinthia I 1978, letnik 168, je izšel obširen sestavek Helgarda Kraigherja o tej svetovljanski osebnosti iz prostora Alpe-Adrija. Omembe vredno je tudi, da se številne družine Kraigherjev, ki so često že več generacij proč iz Ligosulla, še vedno zavedajo svojega porenja. To velja tudi za ameriško veledružino Kraigher iz Illinoisa. O usodi te družine je izšel 13.11.1993 obširen članek Willija Kriessmanna, ki je pravtako izseljenec iz Koroške, v nemško pisanem časopisu Amerika-Woche, ki izhaja v Chicagu. Imenovana družina Kraigher iz Illinoisa izvira od nekega Petra Craigherja, rojenega 1792 v Ligosullu. Ta se je izselil v Gurk na Koroškem, kjer je njegova družina še sedaj prisotna. Eden izmed njegovih potomcev pa se je 1911 izselil v USA. Njegov dnevnik, ki je še ohranjen, opisuje potovanje z ladjo iz Antverpna, oris delovnih pogojev rudarja, bi mogel služiti kot tipičen filmski scenarij usode izseljenec. Tretja generacija te družine, ki živi v Ameriki, in ki deluje vseskozi na visoko kvalificiranih položajih, vzdržuje tesne prijateljske vezi s piscem teh vrstic. O takem družinskem srečanju ameriških in koroških Kraigherjev izčrpno poroča s fotografijami Kärntner Kleine Zeitung z dne 14.11.1993.

Giorgio Craigher, vulgo Lane, rojen 1812 v Ligosullu, se je v 19. stoletju izselil v Postojno na Kranjskem. Ta družina se je številno razširila v Sloveniji, h kateri spadajo tudi Alojzij Kraigher (1877-1959), sodobnica, ljubljanska pesnica Nada Kraigher in ameriški letalski general Jurij Kraigher. V ta rod spadata tudi prominentna prejšnja jugoslovanska politika Boris in Sergej Kraigher. Oporoka J. Kraigherja, ameriškega generala zračnih sil, ki je umrl leta 1984 kot premožen samec in konjerejec v Connecticutu, je bila povod za obširne rodoslovne poizvedbe slovenskih Kraigherjev. Te je in jih še vedno opravlja z znanstveno natančnostjo dr. Mitja Rosina, ki je zaposlen kot jedrski fizik na univerzi v Ljubljani. On je tudi priredil znamenita družinska srečanja slovenskih Kraigherjev, takoiimeno-vane "Kraigheriade" s prek 100 udeleženci, največ v dedni hiši v Postojni. Manjše in intimnejše srečanje slovenskih in koroških potomcev Kraigherjev je bilo v jeseni 1993 v Ligosullu v hiši Deodata Chraighero-ja, vulgo Strade. Organizirali so gorske izlete in praznovali v Castello Valdajer, ki je danes gorski hotel, nekoč pa je bil letna rezidenca omenjenega J. N. Chraigherja, ki ni bil samo pesnik in pisatelj, ampak si je kot uspešen trgovec ustvaril v premoženje v Trstu. O tem srečanju Kraigherjev v Ligosullu poroča s slikami farni časopis iz Treppo, Ligosulla in Tausia, v decembru 1993 pod naslovom "All cotro con gli oriundi liussani" (Veselo srečanje z rojaki po poreklu iz Ligosulla).

O srečanjih Kraigherjev

Jurij Kraigher

(Prevod prispevka iz glasila avstrijske rodoslovne družbe Adler, prevedel L. Kobi)

Oris izseljeniških usod iz malega hribovske vasi Ligosullo na južnem pobočju Karnijskih Alp v Furlaniji je tematika knjige "Le Vetrine di Ligosullo" (Izložbeno okno Ligosulla), Antonija Morocuttija, ki je izšla v Milanu 1989. Knjigo je recenziral Barchetti v časopisu ADLER 5/1990. Ligosullo je prvotna domovina družin Kraigher, Moro in Morocutti, ki so se zaradi bornih življenjskih pogojev v Karniji, v teku zadnjih stoletij izselile v bližnje okoliške dežele. Tu je treba omeniti še celo vrsto drugih publikacij, ki se nanašajo na družino Kraigher. Septembra 1990 je v Udinah objavil prejšnji učitelj, Deodato Craighero, delo "Ligosullo - Liusull il Paese - la Gente - I Castelli". V tem delu je mnogo rodoslovnih podatkov o posameznih družinskih vejah. Omembe je vredno, da je od 160-tih v letu 1920 v Ligosullu bivaločih družin, nič manj kot 62 nosilo priimek Craighero, 30 ime Moro in 40 ime Morocutti. Po pogostosti jim sledijo imena Plazzotta, Molinari, Cimenti, Radivo

Odmevi

Naši francoski predniki

Marijan Kranjc

Pri sestavljanju rodovnika Andoljškovih, ki sem ga prikazal na decembrskem srečanju in se zahvaljujem za pohvalne ocene in ga omenjam tudi v tej številki Dreves, sem naletel na sorodstvene povezave z Marolti (Lucas Andolszak iz Lugknja se je leta 1768 poročil z Agneto Marout iz Podpolan) in Viranti (Gregor Andolšek iz Luknje 5, se je leta 1891 poročil z Marijo Virant iz zaselka Dule pri Ortneku). V pogovoru z njihovimi potomci so oboji zatrjevali, da po družinskem izročilu izvirajo od francoskega vojaka, ki je po Ilirskih provincih (1810-1813) ostal v teh krajih. Seveda sem jim dokazoval nasprotno in jim pokazal rodovnik, iz katerega je razvidno, da so Marolti bivali v Slemenih že 1550. leta, Viranti pa od 1730. leta.

V urbarju ortneškega gospostva za obdobje 1593-1598 (ARS, Arhiv graščine Ortnek - 764, Knjiga 1), so na območju dela graščine, imenovanem Fürst oder Naslemenich, od 39 gruntov navedeni tudi trije, ki so pripadali Maroltovim. In sicer so bili gospodarji: Venzel Maürolldt, Jansche Marolt in Lourenz Marolt! Po starosti ob poroki (30-40 let) ocenjujem njihovo rojstno leto v čas okrog leta 1550. Če so imeli vsi trije istega očeta, bi bil ta rojen okrog leta 1520. Čez 50 let (Urbar z a1655 - 1662, Knjiga 2) pa najdemo okrog zaselka Marolče že 8 družin Maroltovih in tudi prvega mlinarja v teh krajih - Jazbinah (Mathia Marolt).

To dokazuje, da Marolti in Viranti iz Slemen niso potomci francoskih vojakov iz časa Ilirskih provinc, zato bi se lahko lotili raziskovanja drugih domnev, npr.:

- da so Marolti potomci enega od 3000 španskih najemnikov, ki so bili v borbi proti Turkom 1529. leta razporejeni od Metlike do Kočevja, ali pa potomci enega od francoskih najemnikov, ki so okrog 1530 - 1540 v vojaškem dvoru - taboru (Dvorska vas) skupaj z Uskoki (Petriči in Ahačeviči, tudi v sorodu z Andoljški) branili turjaško graščinsko posest. Eden od njih se je ob umiku ustavil na Slemenih, kjer so njegovi trije sinovi (Vennzel, Jansche in Lourenz) postali tlačani ortneškega graščaka Moscona ali Lichtenbergerja;

- da so Viranti potomci nekega francoskega služabnika pri ortneški graščini, saj je bil zaselek Raplovo tik ob gradu oziroma kapelici Sv. Jurija;

- da so Maroltovi slovenskega izvora in so priimek dobili po zaselku Marolče, kakor skoraj vsi prebivalci Slemen (Andol - Andolšek, Rigl - Rigler, Levstiki - Levstik, Pusti hrig - Pustohribec). Poglejmo nekaj dokumentiranih primerov:

Urbar 1593 1598	Urbar 1655 - 1662
<i>Fürst oder Naslemenich</i>	<i>Puste Hrib (Pusti hrib)</i>
- Lucas Pustohribec	- Martin Pustehribec
- Petter Pustohribec	- Schimenz Marschitsch
	<i>Marschitsch (Maršiči)</i>
- Jansche Marschitsch	- Wolte Marschitsch
- Mathia Marschitsch	- Mattheus Marschitsch
	- Gregorius Marschitsch
	<i>Rigl (Rigelj pri Ortneku)</i>
- Mathias Rigler	- Jernej Rigler
	- Lucas Rigler

Andoll (Andol)

- Venzel Landolschekh - Matthia Andolschekh
- Michäel Landolschekh

Leusteck (Levstiki)

- Juri Leustekh - Petter Leusteckh
- Marco Leusteckh

Brinosez (Brinovščica)

- Stefan Wrimschekh - Venzel Brinschekh
- Juri Wrimschekh - Petter Brinschekh
- Gregor Wrimschekh - Petter Gruden
- Marco Wrimschekh - Gregor Leustekh
- Matco Leustekh
- Johan Leustekh

Sadnegkh (Zadniki)

- Jansche Sadneckh - Jansche Sadneckh
- Petter Sadneckh - Petter Sadneckh

Ober Maroutsche (Marolče)

- Venzel Maürolldt - Venzl Mourolt
- Lienhart Leusteckh - Lienhart Leusteckh

Unter Maroutsche (Marolče)

- Jansche Marolt - Michael Meurolt
- Lourenz Marolt - Jernei Maurolt

Zelo verjetna se mi zdi prav tretja domneva, zato še nekaj besed. Stiški menihi, ki so od 1230. leta iz pristave na Veliki Slevici (poprej že iz Velikih Lašč) vodili izsekavanje gozdov na slemenih, so namreč pustili domačinom, da so zaselkom in vsem na izsekanem področju dajali domača imena, ki so se ohranila vse do danes. Tudi Marolče!

Morebitne raziskovalce še opozarjam, da je okrog 1550. leta Primož Trubar obiskoval graščino Ortnek in Ribnico in se družil z ortneškim plemičem (tudi ribniški gospodar) Josefom Lambergerjem, ki je znal pisati in govoriti slovensko! Ob prvem urbarju ortneškega gospostva (1593), je tudi slovenski prevod meja tega gospostva z lepimi slovenskimi imeni za kraje, gore in potoke! Kasneje so tuji graščinski pisarji, nemški duhovniki in avstroogrski topografski oficirji potujčevali lepa slovenska imena. Tako so v tajno avstroogrsko topografsko karto (1730-1780), ogledate si jo lahko v Arhivu Slovenije, prav vasico Marolče (Maroutsche) zapisali kot Maroschlía oziroma Maroska!

Po sklepih tridentinskega koncila (1545-1563) so župniki določali priimke svojim faranom in tlačanom. Ker so cerkvene matrikule uvedli šele pozneje (Ribnica od 1662, Velike Lašče pa od 1694. leta), je očitno, da so župniki v dogovoru z graščaki določali priimke že okrog 1570. leta, ker je prvi ribniški urbar nastal 1573., neohranjeni ortneški pa okrog 1580. leta! Torej lahko sklenemo, da so graščinski pisarji na predlog župnika zapisovali priimke tlačanov po imenih zaselkov in vasi (Andol - Andolšek, Rigl - Rigler, Levstiki - Levstik, Pusti hrib - Pustohribec, Marolče - Marolt), p atudi po naklonjenosti (Priatelj) ali drugih lastnostih (Klun, Puklovec).

Priznani slovenist mi je strokovno utemeljeval, da priimka Marolt in Virant nista francoska, temveč bavarsko-tirolskega izvora, kar potrjuje tudi navedba gospoda Hawline, da je v dunajskem centru za družinske raziskave našel 'veliko množico Maroltov'!

()

RAST - RAZISKOVALSKI STIKI

Poizvedbe v obliki TT (Tiny Tafel) smo že nekajkrat razložili. Videti je, da ideja le ni še vsem jasna. Gre z astandarizirano obliko poizvedovanja in obenem sporočanja drugim, kam vodijo raziskave nekega rodoslovca. V konkretnem primeru Aleksander Slekovec sporoča, da je do sedaj identificiral tri skrajne prednike. Njihovi priimki so

Gatti, Ratej in Streinigg. Pred tem sta dve letnici, ki označujeta prvo in zadnje znano pojavljanje tega priimka, za tem pa kraj prvega in zadnjega bivališča. Na začetku vsake vrstice je Soundex zapis priimka. Tega smo razložili v četrti številki prvega letnika. Vsakdo, ki objavi TT s tem drugim sporoči, da je pripravljen pri svojem delu sodelovati s tistimi, ki bi morda imeli opravka z istimi osebami.

N Aleksander Slekovec

A Nazorjeva 13

A 6310 Izola

A Slovenija

T +66 61380

D /IBM/

F Brother's Keeper MP

G300 1806:1871 GATTI \Ormož/Marija v Puščavi

R320 1845:1878 RATEJ \Teharje/Celje

D365 1970:1869 STREINIGG \Keutshach/Keutschach

W19 Jun 1996

N Jelena Dodočič

A Ob Zeleni jami 3

A 1000 Ljubljana

A Slovenija

T 061 1318024

D /IBM/

F Brother's Keeper 5.2

Z 48 Brother's Keeper MP

A000 1656:1985 AHAČIČ \Tržič/

A654 1755:1826 ARNOLD \ /Česky Dub

B625 1800:1825 BERGANT \ /Dobrova?

D000 1740:1764 DEU \Tržič/Tržič

D300 1955:1991 DODOČIČ \Beograd/Beograd

E524 1759:1759 ENGEL \ /

E640 1620:1716 ERLAH \ /Tržič

E650 1812:1812 ERŽEN \Račeva 13/Račeva 13

G415 1750:1892 GLOBOČNIK \ /

G635 1790:1820 GÄRTNER \ /Neuwelt

H450 1812:1994 HAWLINA \Turnov/Ljubljana

H200 1790:1790 HUCKE \Nizozemska?/Nizozemska?

H352 1700:1726 HUDNIK \Šujica/Šujica

J500 1750:1784 JANEŽIČ \ /Tržič

J620 1740:1929 JURISCH \Werchov/

K452 1675:1793 KALIŠNIK \Tržič/Tržič

K453 1730:1730 KLANDER \ /

K100 1826:1872 KOPAČ \Stara vas 25/

K520 1710:1710 KÖNIG \ /

L125 1830:1830 LAPAJNEŽ \Žiri 2/Žiri 2

M420 1600:1985 MALEJ \ /Ljubljana

M400 1666:1796 MALLY \Tržič/unknown

M630 1846:1846 MAROUT \Vrhnika/Vrhnika

M120 1765:1765 MAVC \Tržič/Tržič

M240 1540:1683 MAZOLL \ /unknown

M200 1710:1731 MEIZ \ /Tržič

M456 1866:1908 MLINAR \ /Žiri

P620 1730:1824 PEHARC \ /Tržič

P620 1789:1985 PERUZZI \ /Ljubljana

P420 1643:1768 POLCV \Tržič/Tržič

P420 1575:1995 POLLAK \Tržič/Ljubljana

P623 1793:1793 PRIJATELJ \ /

P650 1715:1715 PRIMOŽIČ \Tržič/Tržič

R260 1681:1681 REKAR \Tržič/Tržič

R255 1760:1760 RESMAN \ /

S460 1682:1682 SCHILLER \Stražišče/Stražišče

S450 1730:1755 SELAN \ /Dobrova

S542 1760:1760 SMOLEJ \ /

S342 1795:1795 STOLLOWSKY \Woleschnitz/Woleschnitz

S342 1690:1987 SUHADOLC \Dobrova 22 (37), pri Mežnarju/

Š120 1803:1968 ŠUBIC \Dobračeva 25/Ljubljana

T622 1675:1720 THEUERSCHUCH \Tržič/Tržič

T520 1775:1775 THOMAS \ /

T160 1605:1641 TIFFER \Beljak/unknown

T166 1585:1641 TIFFERER \ /unknown

V514 1790:1790 VAMPEL \Brezje 23, pri Koren/Brezje 23, pri Koren

W200 1750:1780 WUCK \ /Tržič

Z150 1754:1754 ZUPAN \ /

W 13 Jun 1996

N Leon Drame

A Rakek Kamniti pot 2

T 061 701 018

D /IBM/

F Brother's Keeper 5.2, ROOTS 4, Family Tree Maker

B420 1772:1996 BLAŽIČ \Cerknica/

B400 1798:1996 BLAŽIČ \Dolenje Jezero/

C516 1768:1994 CIMPERMAN

D162 1813:1995 DOBERŠEK \Žusem/

D650 1790:1995 DRAME \Roginska gorca 18/

G300 1797:1996 GODEŠA \Žerovnica/

G626 1776:1996 GREGORIČ \Loški potok/

H252 1807:1995 HOSNIK \Loka pri Žusmu 33/

J150 1796:1996 JUVANČIČ \Retje 58/

K512 1800:1996 KNAVS \Retje 37/

K620 1788:1995 KOROŠEC

K600 1805:1996 KOŠIR \Retje 32/

K564 1770:1996 KOŠMERL \Retje/

K612 1802:1995 KRAŠOVIČ \Martinjak 35/

L160 1776:1996 LAVRIČ \Loški Potok/

L252 1811:1995 LESNIKA \Žusem/ Celje

L160 1769:1996 LEVAR \Martinjak/

M200 1798:1994 MAČEK \Radlek/

M600 1775:1996 MOHER \Loški Potok/

O162 1788:1995 OBREZA \Rakitna/

O236 1826:1995 OJSTERŠEK \Zibika/Celje

P200 1795:1996 PAKIŽ \Ravne 16/

P620 1842:1995 PERC

R520 1791:1994 ROŽANC \Begunje 9/

S540 1791:1995 SMOLE \Zibika 20/

Š212 1801:1801 ŠEGAVEC \Šentjanž 7/

Š265 1810:1995 ŠKORNIK \Dobrina 70/

T520 1831:1995 TAINKO \Šentjanž 7/

T620 1779:1996 TURK

W320 1793:1995 WUITZ \Zibika/

Z252 1800:1995 ZAKOŠEK

Z520 1809:1996 ZGONC \Topol 8/

Ž164 1795:1995 ŽABERL \Zibika/

Ž260 1807:1995 ŽEKAR \Dobrina 24/

Ž536 1758:1994 ŽNIDERŠIČ

w 20 Jun 1996

Raziskoval sem SMOLEJ (SMOLE) v Tržiču in Kovorju. Ali je še kdo v drugih krajih naletel na ta priimek? Sprašuje Peter Hawlina.

Želel bi pridobiti in posredovati informacije o družinah Bačnar, Stojčević, Rejc, Terček, Gerkovič in Kopač. Peggy Rasche, 5205 Brandonway Ct., Dublin, Oh 43017, USA.

Vesel bi bil informacij o bratih Mateju in Francu Narobe iz Domžal. Izselila sta se v ZDA okrog leta 1914; Matej se vrnil v Slovenijo. Brata sta poročila sestri Kobilica, eni je bilo ime Katarina. Pri hiši se je reklo pri Pipan. Stan Polich, 14 Colonial Court, Queensbury, NY 12804, USA.

Zanimajo me vse različice imena Štrukl (Strutzi, Struzel, Struzl, Strucelj, Strucl). Jeff Strutzel, P.O. Box 3014, Redondo Beach, Ca 90277, USA.

Iščem informacije o Antonu Pircu (žena Mary, 5 hčera in 1 sin) in Janezu (žena Angela, sin Lojze naj bi delal za NASA). Angela izvira iz Kamnika, Anton in Janez iz Rakeka. Branka Lapajne, 108 Hollywood Av, Willowdale Ont M2N3K3, Canada.

Iščem informacije o Frank Schneider, drugem možu Frances Lube Tisol. V USA je pišal v času med 1894 in 1899. Sorodniki so iz krajev Cesta, Dobropolje in Planina. Marilyn Tisol, 445 E. Hickory Street, Hinsdale, Il 60521, USA.

()

Večina nas je krščena na eno ime, nekaj je takih, ki imajo dve ali tri imena. Morda bi v Guinnessovi knjigi rekordov zvedeli za rekorderja. Po mojem vedenju pa je za naše kraje verjetno rekorder kar tale, ki sem si ga zaradi izjemnosti prepisal iz knjige rojstev za župnijo Sv. Peter v Ljubljani. Tam piše, da je bil 19. januarja leta 1735 rojen in istega dne krščen Maximilianus, Antonius, Georgius, Augustinus, Marianus, Ambrosius, Ferdinandus, Sebastianus, Joannes Nepomucenus, Josephus, zakonski sin plemenitega gospoda Gregorija Antonija Josepha Minetti in njegove plemenite gospe Marije Regine. Zanimivo bi bilo vedeti, katero ime se je dečka prijelo. Nemara so ga klicali kar Pubi.

Kot obliko sodelovanja slovenskih rodoslovcev s hrvaškimi, bi lahko navedli predavanje dr. Tomaža Pisanskega, ki je v sklopu tridnevni predavanj na temo Sistemi za manipuliranje z diskretnimi strukturami dve uri predaval in predstavil dva rodoslovna programa, dva grboslovna in enega zastavoslovnega. Na kratko je predstavil tudi delovanje našega društva in hrvaškim kolegom izročil naš bilten. V zameno smo dobili publikacijo Vlaste Brajkovič: Grbovi, grbovnice, rodoslovlja.

Nekaj poizvedb oz. odzivov, ki smo jih dobili po Internetu:

Janez Toplišek

Kdor bi kaj vedel o poizvedovanih osebah, pa sam nima pristopa do Interneta, naj se poveže z Janezom Topliškom, tel. 061 1328298

Rudolf Vračko, Havaji, ZDA (vracko@aloha.net)
Išče podatke o ženini rodbini Windisch s Ptuja.

Don Howard, ZDA (74276.1234@compuserve.com)
Rad bi vedel kaj več o našem glasilu DREVESA
in o družinskih imenih:
Hanel, Mastny, Holoubek, Sindelar.

Greg Bajuk, ZDA (gbajuk@linknet.kitsap.lib.wa.us)
Sporočil, da je z našo pomočjo uspešno vzpostavil stike s svojimi sorodniki v Beli Krajini.

Christine Jensen,
Išče sorodnike po imenu Wertin/Vertin, Derzaj/Derschei iz kraja Doblisce, Carniola (!).

Sandra Salee, ZDA (salee@bgnet.bgsu.edu)
Išče podatke o Ištvanu Korenu iz Turnišča, o Ani Kociper in Mariji Mertuk iz Odrancev.

Grace Anker, ZDA (amazinggg@aol.com)
Išče sorodnike iz naselij pri Novi Gorici (Branik, Rihenberg, Ravne, Zavino, Vrtovin):
Jožefa Podgornik, Anton Lozar/Lazar, Marija Škrbec, Ivan Scukovt.

John J. Podpečan, ZDA (k5jj@ionet.net)
Išče prednike Johanna Podpečana, Turje; Vilhelmine Podpečan, Lojzeta Lapornika,
Josefa Demšarja iz Škofje Loke in Frances Markowitz.

Ken Tisovec, ZDA (kent@sherpa.com)
Išče prednike iz krajev Novo mesto, Straža (Tisovec, Skubic) in iz Gornjega jezera (Škerbec, Turk).

John Eusek, ZDA (radjfe@vmc.org)
Poizveduje po prednikih iz okolice Škofje Loke in Ljubljane (Sever) in po prednikih po materini strani (Šuštar, Zagorje).

Gene Rak, ZDA (generak@aol.com)
Poleg drugih ga zanimajo priimki Golob (Županje njive, Bevšek (Tucna), Romsak (Briše), Perne (Brezje).

Nickolas N. Stefanic, ZDA (588-1161@mcimail.com)
Išče prednike okrog Metlike in Drašičev.

()

Poročila

2. Občni zbor društva

14.5.1996 smo imeli 2. Občni zbor. Od 78 članov jih je bilo prisotnih 22. Na zboru so bila podana poročila, zaključni obračun, načrt dela in finančni načrt za leto 1996. Ponovno smo ugotovili, da bi bilo potrebno za bolj sistematično in urejeno delo pridobiti k dejavnejšemu sodelovanju večje število članov in si deliti naloge in odgovornosti po posameznih področjih. Do takrat pa bomo skušali brez obvezujoče politike in specifičnih delovnih načrtov po posameznih področjih in projektih nadaljevati na dosedanji, volonterski način. Ker nobena od nalog ni bila opredeljena v vseh svojih bistvenih sestavinah, niti vsebinskih niti finančnih, tudi ni osnove za plačevanje članarine.

Majsko srečanje

je sledilo Občnemu zboru. Na srečanju se je zadržalo vseh 22 udeležencev Občnega zbora. Gospod Jože Gasparič je napovedal, da bo jeseni pripravil nekajurni tečaj za branje gotice in po potrebi tudi latinščine.

Predavanje mag. Stanislava Južničiča: Uskoki, naši predniki.

Vsebina predavanja je bila vnaprej objavljena v Drevesih 3/1. Zbralo se nas je 27, od tega skoraj polovica (13) nečlanov. Prijazni gostitelj, Arhiv republike Slovenije, oz. njegov direktor, gospod Žumer, je vsakemu udeležencu poklonil še katalog, ki je izšel ob razstavi Slovenija v papeških listinah.

Seja Upravnega odbora.

11.6.1996 je bil Upravni odbor povabljen na prvo letošnjo sejo, da razpravlja o finančnih zadevah, potrdi predlagani Uredniški odbor in sprejme predlog članske izkaznice. Zaradi odsotnosti večine članov, je seja odpadla.

Junjsko srečanje.

Srečanja se je udeležilo 13 članov. Predstavili smo nekaj novosti, člani so si ogledali nove revije, ki so prispele v zadnjem času. Posebno pozornost smo posvetili dvema številkam časopisa TRTE, ki ga izdaja Društvo Kerini & Stritarji. Gre za izjemen podvig skupine, ki jo združujejo rodoslovne raziskave. Lahko bi rekli, da je Društvo Kerini & Stritarji posebej specializirano rodoslovno društvo, s katerim vzdržujemo dovolj tesno povezavo.

Ugotavljali smo, da bi bilo treba za jesen najti spet nove stalne prostore za naša srečanja. Dobrodošli so predlogi.

Franc Rihtaršič je poročal o napredovanju na projektu izdelave nemškoslonskega in slovenskonemškega slovarja imen in krajev na računalniku. Njemu se je pridružil Tone Logar, ki je poleg izdatnega prikaza rezultatov svojih raziskav prinesel tri slovarje krajevnih imen, enega za Kranjsko in dva za Štajersko. Ugotavljali smo, da bi kazalo Rihtaršičev slovar na računalniku preoblikovati po vzoru teh slovarjev.

Na srečanju je prišlo tudi do razprave o tem, ali sta mož in žena sorodnika ali ne in posledično, ali je mogoče govoriti o sorodstvenih odnosih med sorodniki moža in sorodniki žene. Dokončnemu sklepu smo se izognili, saj ta niti ni potreben, znan je že od nekdanj, vsakomur pa je za lastne potrebe prepuščeno, kako ozko ali široko gleda na pojem sorodstvo.

Novi člani

Vito Avguštín, Dnevnik, Kopitarjeva 2, 1000 Ljubljana, 061 1325261
Alenka Benedik-Senčar, Riharjeva 28, 1000 Ljubljana, 061 331166
Janez Božič, 4227 Selca 134, 064 66462
Edvard Rajgl, 1230 Vir - Domžale, Čufarjeva 21, 061 723325

Dobrodošli!
()

**Založba CO LIBRI je s pomočjo
SLOVENSKEGA RODOSLOVNEGA DRUŠTVA
izdala štiri naslove iz zbirke KORENIN.**

Članom društva omogočamo nakup knjižic
po 20 % nižji ceni.

cena za člane društva

Mavrilij Mayr - NACIONALIZACIJA MOJE KLETI	400,00 tolarjev
Dr. Ivan Šušteršič - MOJ ODGOVOR - ŽLINDRA V DRŽAVNEM ZBORU	800,00 tolarjev
- ZLOČIN V SARAJEVU - HABSBURGOVCI	800,00 tolarjev

Po nižani ceni vam ponujamo tudi dve naši noviteti, ki nista iz zbirke KORENIN

DA BO VAŠ OTROK VAREN	1.600,00 tolarjev
POT DO SREČE	720,00 tolarjev

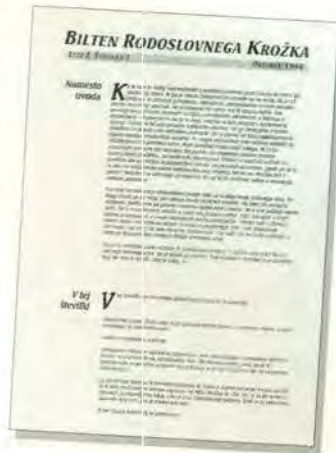
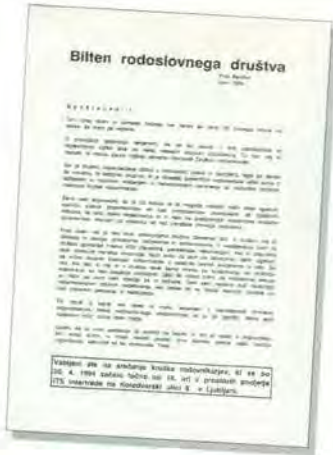
Knjige lahko naročite

po telefonu 061/ 12 55 111
ali telefaksu 061/ 22 44 54

ali po pošti na naslov: CO LIBRI
Prešernova 5, 1000 Ljubljana

Naročite jih lahko tudi na društvenih sestankih.

Naša rojakinja, dr. Branka Lapajne, je v Kanadi izdala knjigo
'Researching Your Slovenian Ancestors'.

NA ZALOGI IMAMO ŠE
IZVODE PRETEKLIH
ŠTEVILK BILTENA.
ZINTERESIRANI
JIH DOBITE
NA DRUŠTVENIH
SREČANJIH
ALI NA UREDNIŠTVU,
LIPICA 7,
4220 ŠKOFJA LOKA
ALI PO TELEFONU
064 - 631 030

SEVEDA PA STE
POVABLJENI TUDI K
BODOČIM ŠTEVILKAM,
BODISI KOT BRALEC
ALI KOT REDNI
SODELAVEC

UREDNIŠTVO